

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 18. (78.) évf.

5. szám. 2008 május

Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Vissza- és előrettekintés

Az *Unitárius Közlöny* e száma életünk olyan időszakában jelenik meg és kerül az Olvasók elé, amikor jelentős események után és előtt állunk. Ezért időszerű, hogy gondolatban vissza- és előre is tekintsünk, hiszen a visszatekintésből mindig erőt nyerünk az előrettekintés reménységéhez.

Május első vasárnapján az édesanyákat ünnepeltük. Azokat a „földi angyalokat”, akik szeretetükkel, jóságukkal, gondoskodásukkal gyermekeik, családjaik, egyházközségeik és társadalmunk életét áldottá teszik. Ők azok, akik „könnyű álmodat ígérnek” szeretteiknek, s az álom megvalósulása érdekében minden áldozatra képesek. És gondoltunk azokra az „égi angyalokra”, akiktől bár fájdalmas szívvel búcsúztunk el a sírhantjaik mellett, mégis éreztük, hogy ők nem haltak meg, csak „előrementek”, mert bennünk, velünk és általunk az egykori könnyűnek vélt álmaik valóra válnak. Legyen áldott a rájuk való emlékezés!

A tovasuhanó pünkösd ünnepén úgy töltekezhettünk mindnyájan Isten lelkével, mint az első tanítványok. Úgy átjártatta életünket az egy akarat szelleme, mint ahogy az első keresztények életét hatotta át, akik ezzel a szellemmel indították útjára a fokozatosan terebélyesedő keresztény egyházat. Számunkra ez a szellem a megtartást, a gyarapodást jelentheti, ha nem tékozzunk el önző egyéni érdekek, hatalmi versengések, pártpolitikai küzdelmek, egységbontó csoporttörékvések hiábavalóságainak vásárterein. Az egyházra ne csak úgy tekintsünk, mint egy akármilyen közösségre, hanem ragadjuk meg a korábbi kifejezés mögötti jelentést: tartalom lényegét: anya-szent-egyház. Az egyház kifejezéséhez társuló *szent* kifejezés az Istenhez-tartozásra, a tisztaságra, az *anya* kifejezés az önzetlenségre, a jóságra, az áldozathozatalra buzdít.

Az anyaszentegyház mindig megújulásra szorul. Az egészségesen fejlődő lelki közösség folytonos megújulása ez, amely-

ben az egyháztagnak egyfelől állandó önvizsgálatban és megtérésben kell tisztítaniuk magukban az istenfiúság lelkületét, másfelől mélyíteniük kell a közösség hivatástudatát. Az egyház megújulását elősegíti Isten lelke. A Lélek kiáradása az első gyülekezetekre Jeruzsálemben pünkösd alkalmával nem csupán egyetlen, régmúlt történelmi esemény, hanem egy állandóan tartó folyamat. Isten hatására a Lélek újabb és újabb ösztönzései segítik

Előrenézünk a kisebb és nagyobb közösségeink életét meghatározó választásokra. Keressük a hangzatos szavak, ígéretések mögötti őszinte lelkületet, a felkészültséget, az „arravalóságot”, a rátermettséget, a megbízhatóságot, a kiszámíthatóságot. Keressük azt a szándékot, amely közösségeink jövőjének szolgálatában áll, amely önzetlenül közelebb vezethet Istenhez és egymáshoz, hogy a szavak mellett a tett, a felszínesség helyett az igazolt tudás, a törtétes helyett a józan gondolkodás hassa át jelenünket és jövőnket. Magam is vallom a jól ismert bölcsesség lényegi üzenetét: „amilyen vezetőt egy nép választ, olyan jövőt érdemel.” Mind-

az egyházat abban, hogy az igazság útján maradjon, az evangélium mértéke szerint növekedjék, megőrizze a tanítás tisztaságát, és küldetését szeretetszolgálattal törekedjék teljesíteni.

Előrenézünk az iskolai év közelgő ünnepeire felé. Az iskolai év bezárására, a ballagásokra, a megmértetésekre tekintünk, amelyekben a szülő, a diák, az oktató közös akarata munkál a kiteljesedő jövő érdekében. Csak a jövő veszi igazán számba, hogy a tudás, az ismeret gyarapodása mellett mennyire sikerült növekedni lelkiükben, emberségben, becsületességben, őszinteségben, tisztaságban.

nyáján hordozzuk tehát a személyes felelősséget mindazért, ami történni fog.

Vissza- és előrettekintő gondolatainkban vezessen az a felismerés, hogy mi Istennek gyermekei, egymásnak testvérei vagyunk, ezért „éljetez méltóan ahhoz az elhivatáshoz, amellyel elhivatottak, teljes alázatossággal, szelídséggel és türelemmel; viseljétek el egymást szeretettel, igyekezzetek megtartani a Lélek egységét a békesség kötelékével”, mert „egy az Isten és Atyja mindenknek; ő van mindenk felett, és mindenek által, és mindenekben.” (Ef 4,1–3.6)

dr. Rezi Elek

Nyár küszöbe

Az emeleti osztályterem nyitott ablakán csábító sugarát küldi be a május végi nap; a szellővel szövetkezik, és behessegeti kellemes melegével együtt a nyári hangulat előfuvalatát. Bent óvatosan mocorgó, türelmet színlelő diákok lelik órájukat, számolják a lassan tovatűnő másodperceket, hátha végre megszólal a megváltó csengő, és aztán irány az udvar, zajos, gyermeki, felhőtlen örömmel ki lehet tódulni, cicázni, nyargalni, labdázni – ráhangolódni a közelgő vakációra. De egyelőre az osztályteremben viszonylagos csend uralkodik, a tanár vázlatot ír a táblára, aztán az osztály felé fordulva ismét beszélni kezd, átéléssel magyaráz, gesztikulál. Hivatástudattal, tisztességesen adja elő mondandóját, és ahogy megfontoltan egyet-kettőt ide-oda himbálozva lépked, beszéde, magyarázata szinte követi, nyomatékosítja ritmusát. Karjának energikus, majd körülíró mozdulatai azt az érzést keltik, mintha ő volna egy személyben a karmester és a zenekar. A diákok tisztességéből hallgatják, de arcukról látni: gondolatban máshol vannak, előrevetített álmok „lágó ölén”, a nagyonis megérdemelt nyári vakáció részleteit élvezik már színes ébren-álmódokban. A végzős osztályok diákjai már a kicsengetésen, a ballagáson ábrándoznak, tervezgetnek, a részletekre koncentrálnak: milyen legyen a tabló?, elékészül-e idejében a ballagási ruha?, milyen mottó kerüljön a kicsengetési kártyára?, lesz-e bankett, vagy utolsó osztálykirándulás? – Egyszóval mindenkit minden érdekel, csupán az nem, ami az osztálytermekben épp folyik, legyenek bár kisdiákok vagy „veteránok”, gondolatuk már rég az iskola falain kívül jár. Pedig még tart a tanítás! Még mindig maradtak elmondásra szánt szavak, amelyeket máskor áhítatos figyelemmel kísért volna a tisztas ifjúság. De a nyár küszöbén lankad a figyelem, alábbhagy a versenyszellem, és mindenki a pihenőt várja, és nem csoda, hogy az élet útjára felcsomagolt poggyászból kihullanak az utolsó ismeret- vagy tanács-morzszák. Aztán letelnek a percek, másodpercek, megszólal a csengő, és az édes álomból való hirtelen ébredés első tudatos reakciója a számlálás: még egy szünet, aztán még egy óra, aztán... és végül megyünk.

Megyünk. Állandóan megyünk. De hova és főképp mikor, hova érkezünk?

Erről szól minden körülöttünk. Előbb felhangzik a „Ballag már a vándiák”, aztán innen már csak „tovább, tovább”, és a ballagási menetet gyakoroló nagyokat megcsodálja a kisiskolás, és toldimiklósi vágyakozással felsóhajt: „Hej! ha én is, én is köztetek mehethetnék”. Elballagunk, továbbmegyünk, kilépünk az iskola falai közül az Életbe. Aztán szent érzéssel

visszük magunkkal emlékélménnyé magasztosult ballagási életpillanatunkat, a nyárnak azt a bizonyos sajátos, egyszeri és megismételhetetlen küszöbét, amelyet átlépve a tervezés, álmódolás, készülés májusvirágos tavaszából a felnőtté válás,

folytatás a 4. oldalon

Mezei Csaba

„Áldott vagy te az asszonyok között”

Anyánapi utógondolatok

Egészen biztos vagyok benne: anyák napján, május első vasárnapján legtöbbször Édesanyánkra gondoltunk. Mindannyiunkhoz szól Petőfi figyelmeztető szava, amelyet öccséhez intézett: „S anyánkat, ezt az édes jó anyát, / Óh Pistikám, szeresd, tiszteld, imádd! / Mi ő nekünk? azt el nem mondhatom, / Mert nincs rá szó, nincsen fogalom. / De megmutatná a nagy veszteség / Ha elszólítaná tőlünk az ég.”

*

A gyermek az édesanya számára a lehetséges legnagyobb öröm, és a lehetséges legnagyobb bánat. Így volt ezzel már Éva, a Biblia szerinti ősnnya, a „minden élők anyja” is. Három fiúgyermek nagy öröm lehetett számára. De el sem képzelhető nagyobb bánat, mint annak tudata, hogy egyik fia gyilkos, a másik pedig halott.

*

Sárának, Ábrahám feleségének sokáig nem adott Isten gyermeket. Nagy bánat és nagy szegény volt ez akkoriban. Még a szolgáló is gúnyolódott vele. Isten végül mégis megkönyörült rajta, levette lelkéről a szegényt és bánatot. Sok-sok év után gyermekkel áldotta meg – megszületett fia, Izsák. Elképzelhető-e nagyobb öröm egy idősödő asszony számára? Az anyaság boldogság, jogos büszkeség és dicsőség.

*

Rebekának, Izsák feleségének ikrei születtek: Ézsau és Jákób. Jákób visszaélt bátyja gyengeségeivel, többször is becsapta. Ézsau bosszút forralt, eltervezte öccse meggyilkolását. Rebeka, a gondos édesanya figyelemmel kísérte gyermekei életét. Tudomást szerzett Ézsau tervéről, s erre figyelmeztette kisebbik fiát. Így mentette meg az egyiket a gyilkosságtól, a másikat pedig a haláltól, s szólott ekképpen: „Miért veszítenélek el mindkettőtököt egy napon?” Így örökös minden igaz édesanya gyermekei sorsa, élete felett. Ő Isten gondviselő keze.

*

Betsábé fiához, Salamon királyhoz ment a trónterembe. A király azonnal felállt, édesanyja elé sietett, s előtte meghajította magát, jobb keze felől trónja mellé hozatott egy ülőalkalmatosságot, s arra ültette anyját. Betsábé így szólt: „Egy kis kérést kérek tőled, ne szegyenítsd meg orcámat.” Király fia ezt válaszolta neki: „Kérj, édesanyám, mert nem szegyenítem meg orcádat.” Szívmelengető történet egy gyermekről, aki közvetve minden idők gyermekéhez szól: Szeresd és tiszteld a te anyádat, s viselkedésseddel soha ne hozz szegényt rá.

*

Itt is, ott is megkondulnak a vész jelző harangok: baj van a családdal, sok édesanya egyedül neveli gyermekét. Egyfelől szaporodnak az „élettársi” kapcsolatok, másfelől fogyatkoznak a „hitvestársi” viszonyok. Ennek a szomorú ténynek az édesanyák, a gyermekek s általuk a társadalom egésze látja kárát. Ebben a helyzetben pedig nem minden kismama tartja áldásnak a szíve alatt megfogant új életet.

Imádkozzunk Istenhez, hogy az Erzsébetek ajkáról őszintén hangozzék a Máriák felé az evangélium, a legszentebb örömhír: „Áldott vagy te az asszonyok között!”

Lőrinczi Károly

Borbély István irodalomtörténész egy 1926-ban írt tanulmányában az unitárius egyháztörténet-írás kegyeletteljes kötelességévé tette John Paget életrajzának megírását. Több mint kilencven év telt el a jámbor óhaj megfogalmazása óta, de az unitárius Paget-monográfia még mindig nem készült el. Születése kétszázadik, fõmûve – *Hungary and Transylvania...* – megjelenésének 169. évfordulóján emlékezzünk arra, akinek hazája lett Magyarország.

Egy angol, akinek hazája lett Magyarország

Paget születési helyét az újabban megjelenõ munkák is tévesen Thorpe Satchville-lel azonosítják, pedig már 1892-ben, az *Unitárius Közlöny* hasábjain megjelent nekrológban a honfiktárs John Fretwell tisztázta Paget származási helyét. Loughborough-ban született 1808. április 18-án. Apja jómódú csipke- és kötöttárugyáros volt, a Joseph and Sons családi vállalkozás irányítója, anyja Anne Paget (1789–1811), John Hunt loughborough-i kirurgus leánya volt. Id. John Pagetet (1773–1833) az unitárius egyházközösségben is köztisztelet övezte. Az unitarizmus iránti elkötelezettsége már akkor megmutatkozott, amikor ifjú éveiben levelet küldött kora legnagyobb tudósának, a híres Joseph Priestley (1733–1804) lelkésznek. A jómódban élõ család 1821-ben költözött Thorpe Satchville-be – innen származtatják, tévesen, Paget Jánost is.

Ifj. John Paget Arthur öccsével együtt Leicesterben, Charles Berry (1783–1877) unitárius lelkész irányítása mellett kezdte el tanulmányait, hogy késõbb az ugyancsak unitárius lelkész John Kenrick (1788–1877) felügyelete alatt folytassa a yorki Manchester College-ban. A yorki tanulmányok bevégezte után Paget követte a családi hagyományt, és anyai nagyapjához, illetve apai nagybátyjához, Thomas Pagethez hasonlóan orvosnak készült. 1827-ben beiratkozott a dublini Trinity College-ba, de nem itt, hanem Edinburgh-ben szerzett orvosdoktori diplomát 1831-ben. Soha nem vált gyakorló orvossá, és címét sem használta, noha pályázatot nyert orvosi szakdolgozatai általános elismerést kaptak szakmai körökben.

Apja halála (1833) után Arthur öccsére bízta a birtok igazgatását, így 1833-tól 1837-ig az utazásnak és tanulásnak szentelhette életét. 1834 szeptemberében Münchenbõl azt írta öccsének, hogy olaszul tanul, és hogy a telet Velencében tölti. 1835 farsangján Rómában megismerkedett jövendõbeli feleségével, báró Bánffy Lászlóné Wesselényi Polixénával, aki válságba került házassága elõl menekült Itáliába. Paget Polixéna biztatására 1835 júniusában barátai társaságában Magyarország felé vette útját, és beutazta a hajdani magyar birodalmat. A felsõ-magyarországi bányavárosoktól a Vaskapuig, a Balatontól Temesvárig, a pusztától Torockóig, Kolozsvártól a Székelyföldre mindet beutazott, jegyzeteket készített, majd tapasztalatait *Hungary and Transylvania with Remarks on Their Condition Social, Political and Economical* címû munkájában örökítette meg. A címlapon Dante *Isteni színjáték*ából választott, ma is megszívlelendõ mottó áll: „Óh boldog Magyarország! csak ne hagyja magát félrevezetni már”. (Babits Mihály fordítása)

A *Hungary and Transylvania* nem szokványos útleírás, hanem alapos társadalmi, politikai, vallási, gazdasági ismertetése Magyarországnak és Erdélynek. Paget nemzetünknek óriási szolgálatot tett azzal, hogy közel kilencszáz oldalon keresztül bemutatta a reformkori Magyarországot – hibáival és erényeivel együtt. 1839-ben megjelent mûvét magyar feleségének ajánlotta: „Szeretetem és becsülesem jeléül ajánlom e munkát annak, kinek kedvéért nekiláttam, megírásában mosolya bátorított, s most az õ kívánságára teszem közzé.”

Ki is volt az a rendkívüli asszony, aki Paget felesége lett? Wesselényi Polixéna 1801-ben született, apja báró Wesselényi József, anyja Kendeffy Mária. Polixéna 1823-ban ment férjhez báró Bánffy Lászlóhoz, házasságukból egy leány, Jozefa szüle-

tett. A Bánffyval kötött házasság válságba jutott, és Polixéna 1836-ban elvált férjétõl, majd másodsor is férjhez ment, ezúttal Pagethez. A házassága révén magyarrá lett angol Aranyosgyéresen telepedett meg. Birtoka a modern mezõgazdaság mintapéldája lett, és nagyon fontos szerepet játszott a magyar szõlészet és borászat 19. századi fellendülésében. De mindezeknél talán fontosabb az, hogy Pageték aranyosgyéresi és kolozsvári háza az angol és amerikai utazók kedvelt találkozóhelye volt.

Polixéna 1841. szeptember 5-én ikerfiúkkal ajándékozta meg férjét, sajnos mindkét fiú fiatalon halt meg. Arthurt tizen-

két évesen, Olivért pedig huszonnégy évesen ragadta el a halál, így a Paget-Wesselényi frigy vér szerinti fiú örökös nélkül maradt.

Paget János 1892. április 10-én „du. 2 órakor, életének 84-ik évében, néhány napig tartott tüdőgyulladás következtében bevégezte közhasznú munkás és nemes életét”. Koporsóját Aranyosgyéresről Kolozsvárra szállították, s a Házsongárdi temetőben, családi sírboltjában helyezték örök nyugalomra. Az erdélyi unitárius egyház egyik legbuzgóbb támogatóját veszítette el benne, s a magyar haza kiváló közéleti személyt, a haladás apostolát gászolta elvesztésekor.

Kovács Sándor

Gyermeknapra

Néhány héttel ezelőtt az édesanyákat köszöntöttük, és most titeket köszöntünk, kedves Gyermek. Titeket és egyben a jövőt, amelyet szépnek, tartalmasnak, igaznak és szeretettel telinek álmodunk számotokra.

Fogjuk kezeteiket a valóságban, fogjuk kezeteiket gondolatban, ha nem vagyunk veletek, és szeretnénk, hogy mindig a jó úton járjatok, szeretnénk vigyázni rátok, óvni titeket. Nektek adnánk a világ örömét, boldogságát, jóságát, egészségét, békéjét, reményét... és ráébredünk, hogy a törődésben és a szeretetben mindez benne lakozik.

Kedves Szülők! Azt szoktuk mondani, hogy a gyermek áldás, és ki ne szeretné az áldást, a gyermeket: a hófehér lapot, amelyet a nevelés, a gondoskodás, az élet alakít minden esetben más milyenné.

Az élet legnagyobb lehetősége gyermeket nevelni, és tudni, elfogadni, átélni, hogy

„Gyermekeitek nem a ti gyermekeitek.

Ők az Élet önmaga iránti vágyakozásának fiai és leányai.

Általatosok érkeznek, de nem belőletek.
És bár veletek vannak, nem birtokaitok.
Adhattok nekik szeretetet, de gondolataitokat nem adhatjátok.

Mert nekik saját gondolataik vannak.
Testüknek adhattok otthont, de lelküknek nem.
Mert az Ő lelkük a holnap házában lakik, ahová ti nem látogathattok el, még álmaidokban sem.

Próbálhattok olyanok lenni, mint ők, de ne próbáljátok őket olyanná tenni, mint ti vagytok.

Mert az élet sem visszafelé nem halad, sem a tegnapi nem nem reked.

Ti vagytok az új, melyről gyermekeitek eleven íjként röppennek el.

Az íjász látja a célt a végtelenség útján, és ő feszít meg benneteket minden erejével, hogy nyilait sebesen és messzire szálljanak.

Legyen az íjász kezének hajlítása a ti örömetek forrása.

Mert ő egyként szereti a repülő nyilat és az íjat, amely mozdulatlan.”

(Kahlil Gibran: *A próféta*)

Bartha Márta

Nyár küszöbe

folytatás a 2. oldalról

a munka és cselekvés jellemformáló, beérést ígérő nyarába vezet. Átlépjük sok-sok nyárnak küszöbét, és a természet ritmusába testileg-lelkileg belefondódva lejtjük az élettánc lépéseit. Istenünk, de szép is az életünk!

Ismerős a kép? Azt hiszem, valamenynyien átéltek ezeket az érzéseket, talán nem is egyszer. Kisdiák korunk ígéretes májusvégei a nyári vakációnak vágyálmait vetítették elénk. A vakáció pihentető és élménygyűjtő erejével felvértezve vágtunk neki a kíváncsiság szomjával az újabb tanulásnak, hogy még több értelemmel – és főképp érzellemmel – telítődjenek a következő esztendő májusvégi időszakai. Szerelmes májusok bohém ígéreteiből így lettek komoly, kitartó nyarak. Ezek az érzések, amelyek egy életre elkísérnek, talán egy-egy nyár küszöbén születtek. De vajon születnek-e még ma is hasonló érzések? Régmúlt ballagás emlékéit felidézve ilyenkor nyár küszöbén, vagy éppen életünk nyarának, harmincas-negyvenes életéveink küszöbén emlékszünk-e a múzsák és virtusok üzenetére? Elérkezik-e múltunk emlékszeséséből, egykori iskolánk ódon falán függő emléktáblánk megfakult fényképeiről áldott emlékü tanáraink, nevelőink, szüleink tanítása, életre és erkölcsre buzdító, tudománnyal teljes szavuk összetéveszthetetlen csengése? Hogyan sáfádkodtunk a tőlük és Istentől kapott drága kincsekkel? Mikké váltunk? Vajon büszkék és elégedettek lennének, ha most látnának? Vajon mit mondanának, milyen tanáccsal látnának el?

Emlékek, amelyek nemes küzdelemről szólnak: tanulásról, álmodozásról, első szerelemről, igazi ölelésről, torokszorító első csókról, ifjú szempárok találkozásáról, kigyulladt szívek forró lüktetéséről, templomok kellemes, hűvös falának megnyugtatásáról, isteni jóváhagyó áldásról, szépségről és néha aggodalommal tarkított boldogságról. Ezek az emlékek érzéseket véstek szívünkbe, és álmokat idéznek fel ma is lelkünkben. Álmokat, amelyeket boldogan megvalósítottunk, és szép álmokat, amelyeket most is csak álmodni merünk.

Érzések, álmok! Mihez is kezdenénk nélkülük? Megsimogatják lelkünket, megdobogtatják szívünket, belopják magukat ifjú életünkbe, és mint hűséges útitársak elkísérnek életünk végéig, és életre szólóan lesznek nekünk lelki kenyerünk. Valahányszor életutunkon május végét élünk meg, újra kivirulnak szívünk májusfái, és a nyárra vágyódunk. Nem tehetünk másként. A teremtett világ teremtett lényei vagyunk. És a körülöttünk élő és lüktető természet minket is formál, alakít. Lelkünket rávezeti várakozó és vágyakozó reményeinkre. Talán nemcsak megsejtjük és tehetetlenül engedelmeskedve kísérik a természet parancsát, hanem olykor elgondolkozunk rajta, és a költővel dicsérik áldását.

„Oh természet, oh dicső természet!
Mely nyelv merne versenyezni veled?
Mily nagy vagy te! mentül inkább
hallgatsz,
Annál többet, annál szebbet mondasz.”

És a sokatmondó, csöndes természet újabb és újabb érzéselemekkel gazdagít.

Újra kicsal az élet osztálytermeiből, életformáló műhelyeiből, nyugtalanra tesz, és feltartóztatlan erővel, vonzalommal visz ki bennünket az Isten természet-templomába.

Hízen nyár küszöbe van.

Kórházlelkészi szolgálat

Hogy beteg hozzátartozóját idejében elérjük, kérjük tartózkodási helyét (nevét, a kórházat és a kórterem számát) a következő telefonszámokon bejelenteni:

Orbán Erika,
Sepsiszentgyörgy,
0740-502563;

Katona Dénes,
Székelyudvarhely,
0266-213100;

Ferenczi Enikő,
Kolozsvár,
0740-063767;

Pavelka Attila,
Marosvásárhely,
0746-234917.

A ráhangolódást követő élvezet

Április 16-án harmincegyünknek megadatott, hogy a magyarországi Tokodon részt vegyünk egy „kihelyezett lelkészi munkaértekezleten”. A tokodi önkormányzat képviselőjében a polgármester és az alpolgármester nagy lelkesedéssel fogadott. Minthogy Homoródmás testvértelepülés, az almási lelkészt úgy ölelték át, mint régi barátot. Mindannyiunkat szeretettel és tisztelettel vettek körül. Igazi testvérként, őszintén beszéltek sikereikről és kudarcaikról. A kiválóan felszerelt oktatási intézmény kápráztatott el leginkább, hisz itt látható módon is meg tapasztalhattuk a jövő akarását. A községben tett ismerkedő séta után sor került a szőlőskertek megtekintésére is, ezt borkóstolással kötöttük össze. A szőlőskertek tiszták, rendezettek voltak, a köztük növe meggyfák épp virágoztak, a vörös- és a fehérborok kóstolására vártak, a borpincék gazdái szeretettel üdvözöltek. E virágzó, mosolygó pompát az a pillanat tetézte, amikor felértünk a szőlőskertek legtetéjére, és lenyűgözve néztünk le az ezeréves magyar városra, Esztergomra, a mellette hőmpolygó, titkokat mesélő Dunára, illetve az elszakított Felvidék csücskére, Párkányra. Ennyi szépség és ennyi fájdalom átérése dalokat csalt elő lelkünk legmélyéről. Hirtelen eszünkbe jutott minden hegy, minden domb, amely valaha is ezt a kettősséget jelképezte számunkra. A dal szárnyán kimentünk a „doberdói nagy hegyre”, mint a szél, körbejártuk a kolozsvári kaszárnyát, amely ugyancsak az annyi szépre és annyi kínra emlékeztető dombon áll. Aztán nem maradt más hátra, mint a „vak reményt” sugalló országút, amelyen „hosszú a jegegyesor”, valamint az ünneplőbe öltözött „székelyderzsi szép leány”, aki vigasztalódását a határőr ölében fogja megtalálni.

A tokodiak vendégszeretetéhez volt mérhető az esztergomiaké is. Mindaz, amit az esztergomi múltról és jelenről megtudtunk, felzaklatott és megnyugtató. Minden talpalatnyi hely a dicső és a megszenvedett múltról beszélt. Amit láttunk és halottunk, arról tett bizonyosságot, hogy igenis lehet a múlt értékeiből táplálkozó, értékes jelent teremteni – és főleg vállalni kell a jövőndőt.

Piaci értéke csak közvetve van annak a mondatnak, hogy „bocsánat a december 5-én történektért.” Amikor azonban a tokodi és az esztergomi házigazdák után meg az esztergomi bazilikát bemutató

evangélikus tanárember is ezt mondja, az már maga a lélek Kánaánja. Hisz minde nek fölött ezt a szót akartuk hallani, ezt az érzést akartuk gyümölcsöztetni – hogy összetartozunk. Együvé tartozunk, egyek vagyunk. Azért szervezett az ULOSZ – nem kis fáradság árán – kihelyezett munkaértekezlet, hogy egymást biztatni tudjunk, hogy közös gondjainkra megoldást találjunk. Unitárius hívünket, az elszakadtakat is meg kell hogy keressük és meg kell hogy tartsuk, a vallástalanokat és egyháztalanokat rá kell vezetnünk a lelki kincsek gazdagságára. Ehhez azonban elszántság, kitartás, de mindenekelőtt rendíthetetlen hit kell.

A földrajzi hely kicsiholta belőlünk a nagy vallomást: amit a magyar katolikusoknak Esztergom jelent, azt jelenti a magyar unitáriusoknak Kolozsvár.

*...amit a magyar katolikusoknak
Esztergom jelent,
azt jelenti a magyar unitáriusoknak
Kolozsvár.*

Ezt a munkaértekezletet kimondottan lelkészek számára hirdették meg, egy délutáni kávézás erejéig azonban az egységes magyar unitárius egyház feltámasztásáról elmélkedtünk Kriza Dániel és Bardócz-Tódor András magyarországi unitárius világi testvéreinkkel. Az egyesülés elősegítése céljából szórványegyházköztséget alapítottak, és Kolozsvárt tekintik lelki és közigazgatási központjuknak. Kötetlen, néhány személy részvételével történt eszmecsere volt. Már szinte anekdotaszámba megy, de azért leírom, hogy ahol Kriza Dániel testvérünk megjelenik, ott „válsághelyzet” alakulhat ki. Ő ugyanis az egyesülés radikális szószólója. Napjainkban azonban a radikalizmus csúcstartójává Zoltán Csaba, egykori Nagy Ignác utcai gondnok lépett elő, aki független egyházköztséget alapított. A Magyarországon kialakult, előzmény nélküli egyházi helyzet mindannyiunkat szigorú önvizsgálatra indít(hat). Mi az, amit rosszul csinálunk?

Munkaértekezleti beszámolómm végére hagytam a magyarországi lelkészekkel való találkozás leírását. Legfőképp azért, mert az ehhez hasonló értekezletek mindig befejezetlenek maradnak. Sokkal többet kellene beszélgetnünk arról, miképp lehetne a földrajzi és szervezeti határokat eltörölve együtt megélni hivatásunkat. Magyarországi lelkész testvéreink közül öten tudtak megélni az értekezleten.

Öt külön világ a sziporkázó életkedvtől, a szemlélődő bölcsességen át, a tragikus veszteség teljes átéréseig. Ezt a képletet természetesen az erdélyi résztvevőkre is alkalmazni lehet. A vallomások, a tervezgetések azonban arra ösztökéltek bennünk, hogy reményteljesen tekintsünk a jövőndő elé. A jó Isten segíti munkánkat, ha őszinte odaadással végezzük.

Kászoni József, a Nagy Ignác utcai gyülekezet lelkésze segített abban, hogy a munkaértekezlet alkalmával egy 21. századi hitvallóval találkozzunk. Gromon András arról beszélt nekünk, hogyan sikerült neki a valódi, az igazi Jézust megszabadítani a dogmák és a babonák költelékétől. Mi nyilván úgy fogalmazunk, hogy megtalálta az „unitárius” Jézust. A rohanáshoz, az önmegvalósításhoz, a sikerek hajhászásához szokott érzékeinknek egyszerűen elképesztő volt látni, hallani, lelkünkkel megérinteni egy embert, aki vallásos meggyőződéséért elszentelte a megaláztatást és a kiközösítést. Sok mindentől megfosztottak – például a miseruhától mint katolikus papot –; de mindezek csak külső jegyek voltak – mondta Gromon. „A belső értéket, lelkem tisztaságát nem bántották, és ez örömmel tölt el.” Ennyi alázat és hitbéli remény-

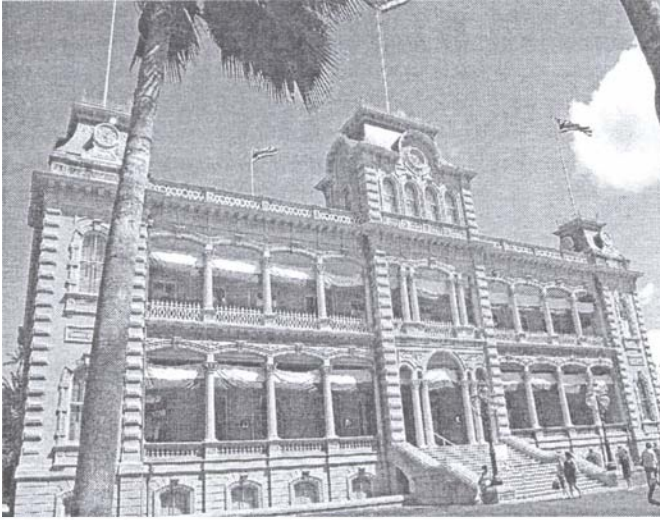
kedés láttán újult erővel fogtunk neki a lelki és közigazgatási egyesülés lehetőségének felvázolásához.

Amikor eljött a búcsú pillanata, egy kicsit fájt otthagyni régi és új barátainkat. De ahogy elértük a határt – amely hála Istennek, egyáltalán nem ébresztette fel az Európai Unióhoz való csatlakozás előtti határ-hangulatokat –, önkéntelenül tört fel a dal: „Édes Erdély itt vagyunk, érted élünk és halunk, győz a szittyá fergeteg, a rohanó sereg.” Nos, a szittyák rég letűntek a történelem színpadáról. A rohanó sereg, amely hajdan ezt a nótát dalolta, a vesztébe rohant. Mindezek ellenére azonban ma ki szabad mondani ezt a titkos szót, hogy Erdély, ma szabad – így hát több mint kötelesség – hinni és reménykedni benne. Ebben a sokszor kínos iszapharcban, amelyet fennmaradásunk és gyarapodásunk érdekében elkövetünk, lelkiismereti kötelességünk győztesen kikerülni. Hát itt vagyunk, édes erdélyi unitárius közösség, s bár azokat, akik innen elmentek, nem tudtuk hazahozni, mégis úgy érezzük, hogy életünk, munkánk s végül itt elérő halálunk által a szent eszmét vittük győzelemre. Adjon Isten hitet, jó szándékot és erőt minden magyar unitáriusnak ahhoz, hogy a múltat és a jövőndőt lelki békességgel tudja egymásba fogni.

Székely Kinga-Réka

Minden út haza vezet

Tegnap Hawaii Oahu szigetén a Csendes-óceán partjának egy hatalmas vulkán-szikláján ért új otthonunk első naplementéje. Kedvenc élet-szimbólumom, a banyan-fák világába költöttünk, s immár nem csak szimbolikusan. A banyan-fa ágának újabb gyökere fogant meg általam, jó messze az Erdélyt jelképező anyafától. Olyan messze, amilyen csak Földünkön lehetséges – s ha lapos volna, most Hány Jánosnak igazat adhatnék. Addig-addig oldalogtam mind nyugatabbra, míg végül elértem

A királyi palota

a világ végét. Éppen tizenkét időzőna választ el Erdélytől. Ha egy tapodtat is továbbmennék, már hazafelé tartanék.

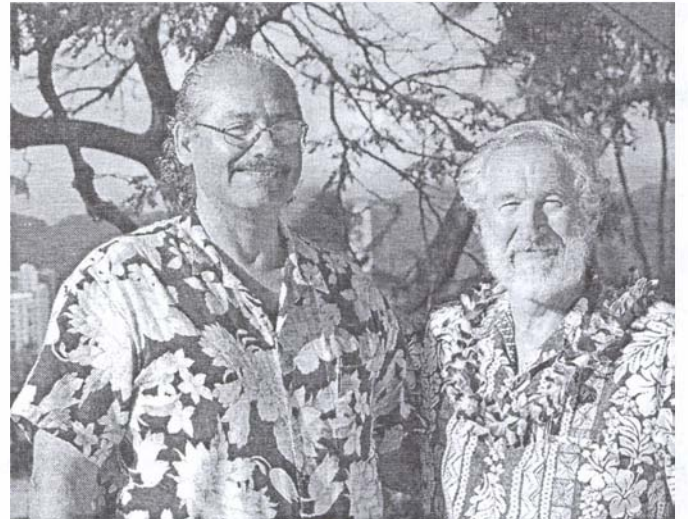
A távolság amúgy szubjektív fogalma számomra nemcsak azt jelenti, hogy mint szigetlakó minden kontinenstől a lehető legmesszebbre estem az iszonyatos nagy víz közepén, hanem inkább azt, hogy éppen szülőföldem a legtávolabbi táj. Immár nincs *elfele csak hazafele*. Az „elindultam szép hazámból” óta egyfajta fájdalmas egyensúly állapotába érkeztem. A lángoló naplementében, a házmagasságú hullámverésben a nagy megérkezés drámai érzése töltötte el a lelkem. Istennel ölelkeztem, szeretetében fürödtem ott; az ő végtelensége és végtelen közelsége, felfoghatatlansága és *kézzel-foghatósága*, az ő hatalma és meghitt magához-ölelése egyszerre volt jelenvaló. Amint a vörösen csillogó hullámok közé ugrottam, az óceánpart nem strand volt immár, s a naplemente nem fotótéma. Isten lelke lebegett a vizek felett, s én egy cseppje lettem ennek a nagy mindenségnek. Teológiailag, pszichológiailag az óceáni élmény már szinte közhelynek számít, számomra azonban most vált élő élménnyé, élő metaforává. Remegő csepp vagyok, amely Isten nagy tengerével elszakíthatatlanul ölelkezik. S noha a tenger esszenciája bennem sűrűsödik, cseppként mégis önálló, büszke individuum maradok: az isteni valóságnak egy cseppje – amely azonban nem tud elszakadni az óceántól anélkül, hogy meg ne semmisülne. Létemnek csak Isten ölelésében van értelme és létjogosultsága. Erre immár minden pillanat emlékeztet, mert ablakom mögött az óceán kéklilik-feketéllik-háborog-gyullad – és gyullaszt engem hitre, mind nagyobb hitre.

És alátra! Végigsétáltam az öböl meleg homokjában, mély lábnyomokat hagyva benne. Egy perc múlva azonban jött egy nagy hullám és arra-jártomnak nyoma sem maradt. A habok kacagva vonultak vissza a simára nyalt partról, s én felfohász-kodtam: életem ne múljon el ilyen jeltelenül! De még akkor is csak egy lábnyomnyi a mű. Mert „a víz az úr”.

Új perspektívát és bátorságot is ébreszt az óceáni lét. Eretnekként merem bevallani magamnak, hogy belefáradtam bizonyos amerikai unitárius testvéreim arrogánsan dölyfös szölmába: „Isten opció, mi, emberek azonban nem.” Úgy érzem, túl mély a hasadék a magasröptű elvek és az intézményes vallás elvtelen, önérdékközpontú cselekedetei, illetve a szépen csengő-bongó mondatok és a sekélyes vallásosság között. A magam „reformációjában” ebben a természetközeli szigeteesedésben Isten hangja egyenesen szól a lelkemhez. Nem kell a sallangot folyton lehántanom, és lopva imádkoznom az úgynevezett istentiszteleten. Nagyon megértem a vallások misztikusait!

Házunk tájához nemcsak a tenger tartozik, de az Isten-ember-haza eszmekör többi metafora-kelléke is: a Hegy, mindekelőtt. Nagybetűs, mert a hawaii őslakosság számára szent ez a hely, ahova az elődök templomot építettek, hogy legyen hol leoldaniuk sarujukat. Az én Istenhez vágyó lelkem megremeg a hegy fölénk tornyosulóan fenyegető, misztikus hatalmától, de amely ugyanakkor védelmet nyújtó bensőségességgel ölel keblére.

Ha az óceán roppant látványa idegenbe szakadtságomat juttatná eszembe, akkor a hátsó ablakon kitekintve megvigasztalódom: Torockón vagyok, *egészen!* Igaz, hogy a mi itteni „Székelykőnk” a torockóinak tízszere – és fekete. Szinte kozmikus mérete szent borzongással tölt el. A szomszéd szigeten a hasonló hegyből még folyik a láva, a miénk oldalán azonban már csak vízesések zuhannak alá, minden völgyében egy-egy, minden eső után. A hawaii legenda szerint a mitikus vadkan szent dühében belevájta roppant karmait az égig érő hegyoldalba, ezért olyan sűrűn és mélyen barázdált a hegy. A mi Torockónk, ez a két utcányi kicsi „falutelepülés,” Makaha völgye madárfészekként bújik meg a hegy lábánál. Itt nem kell a levegőt kondicionálni. Friss szelek találkozására ez a hely: az óceánokról érkezők folyton hozzák távoli földek üzenetét a hegyi szeleknek – és itt mindeniküknek, akárcsak az aktívan tomboló tűzhányónak, hawaii neve és védőistene van.

Clearance DeLude és George Williams

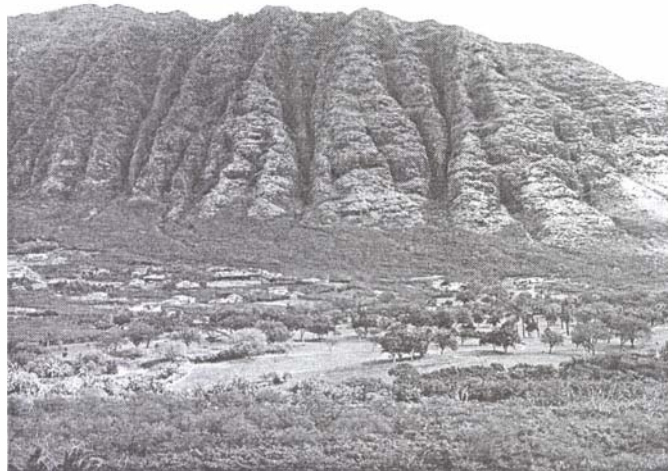
Ma reggel, az első napon, különös hang ébresztett. A buja trópusi fák koronáiban nyüzsgő madármiriád nap-köszöntése a legharmonikusabb hangzavar volt, amit valaha is hallottam, a legszebb hajnali imádság. S hogy korábban tudatára ébredtem, hogy immár ott lakunk, „ahol a madár se jár”, ez a koncert rögtön meghazudtolta. Az igaz, hogy olyan egzotikusan színes madarak ezek, amilyeneket csak egy ilyen isten háta mögötti sziget képes biológiailag kitermelni. Az a *madar*, ami otthon *vereb*, itt valóban nem jár. Illetve itt tűzvörös a „vereb” feje és kardinális-

nak (bíborosnak) hívják. Gólyamadár azonban még eltévedtében se kerül ide.

A különös hang is, ami felébresztett, madárhang volt. Vágyódással teli, szinte emberi síráshoz hasonlított, amely édes-fájdalmasan járta át a lelkem. Az álom tartalma szerencsére még összeállt bennem, hogy emlékezzem: Apámmal álmodtam. Kétséget kizáróan áldását kaptam meg a legújabb világban újramezített életünkre. No de a hajnali csendbe és lélekbe hasító kiáltások nem a másvilágról jöttek! Nem hittem a szememnek. Egész falkányi páva sétált a falu főutcáján, azok kiáltottak át alszegi rokonaiknak. Az egyik nyomban felszállott – vármegyeháza híján – az erkélyünkre, mintegy a pávatársadalom istenhozottját tolmácsolandó. Csak néztük egymást. Ő az én borzos fejem láttán borzadózott, engem az ő uszályként szétterülő pávatollai kápráztattak el. Mint otthon a tyúkok a baromfiudvaron, oly természetességgel parádézhatnak itt ezek a pávák – százával. Mint régen a hawaii királynék kertjeiben. Nemcsak parádés udvarlási szertartásuk miatt, de mélabús, messzire hangzó és velőbe markoló hangja miatt is került be a páva a hindu mitológia világába, ahol az esős évszak kezdete a szerelem-párválasztás nyitánya is egyben, s a páva-dalnál talán nincs erotikusabb hang a természetben!

Jellemhibásodásnak tűnhetne azonban részünkről, ha Hawaii egzotikus és gyönyörködtető volta miatt választjuk „végállomásunkként”. A folytonos nyaralás nyugdíjasoknak való. Nekünk folyton küldetés kell, s a feladat itt is megszólított. Kire bízunk fogvatkozót, elbizonytalanodó önmagunkat, s a globalizáció kultúrasorvasztó veszedelme elől hogy térjünk ki? – kérdezték hawaii bennszülött barátaink, ez elnyomott kisebbség vezetői, akik anyanyelvüket és vallásukat próbálják menteni. Ó, milyen ismerős a probléma és a feladat! George, a férjem azonmód fel is vállalta jogvédelmük ügyeit, kultúramegőrző erőfeszítéseikben testvérükké szegődött. Ősi és többnyire titkos szertartásaikat, táncaikat filmre veszi, amíg még van, ki ezeket hitelesen mutathatja be. Honlapot szerkeszt, számítógépes és

multimédia-oktatásban részesíti a hawaii tanárokat, akik különösen nehéz hivatást töltenek be a sziget nyugati csücskébe száműzött őslakosság körében. Itt a gyermekek nagytöbbsége hajléktalan, az óceánparti sátrakból jár iskolába. Ezt a büszke népet is rezervátumba száműzte az amerikai fehér ember gát-

A Hegy

látalan kapzsisága. És ez annál inkább fáj nekünk, mert értékrendjük, emberszabású társadalmi berendezkedésük sokkal inkább hasonlít a mi erdélyi hagyományos falusi életvitelünkhöz, mint az amerikaiak szélsőséges individualizmusához. Itt a nagycsalád vasárnaponként együtt ünnepel, a családtagok kalákában építik fel házaikat, s az emberek az utcán köszönnek az idegennek is, rámosolyognak, és segítségére sietnek – míg a

folytatás a 8. oldalon
dr. Gellérd Judit

Örömök

Mekkora csoda, hogy az ember életét nemcsak keserűség, bánat, küzdelem, harc, vérhullatás és szenvedések sokasága tölti ki a bölcsőtől a koporsóig, hanem bearanyozzák apróbb-nagyobb örömök, örömcskék is! Olyan örömök, amelyek nem jól végzett munkánk eredménye nyomán fakadnak fel, nem a sikereink, kivívott elismeréseink babérlevelei, hanem egészen mások. Amelyeket nem „fizetségként”, elismerésként kapunk vagy szerzünk meg magunknak, hanem „csak úgy, maguktól” jönnek. Amelyeknek létét érezzük, amelyek magukba fogadnak mindannyiunkat, bűneinktől, kudarainktól, tisztaságunktól függetlenül, amelyek felemelnek egy éteribb, tisztább magasságba a porból is, a sárból is, a mocskból is...

Ezekért az aprócska, de egyben legmagasztosabb örömökért nem kell „külön” megküzdenuünk, megszenvednünk. „Rendelkezésünkre áll”, csupán annyit

kell tennünk, hogy észrevevessük őket, magunkba szívjuk minden gyönyörűségüket, élünk velük, s általuk szebbek, jobbak leszünk...

Ezek az örömök kívülről jönnek úgy, hogy mégis belülről, a szívünk legmélyéről áradnak ki – és szét a nagyvilágba, hogy így összeölelkezve, mint az élet kettes spirálja, mindent szebbé, fenségesebbé varázsolhassanak...

Így árad ki ránk minden tavasszal a fenséges isteni fény, elűzve homlokunkról a gondok zord téli fellegeit, kiűzve, száműzve szívünk zugaiból a sötétséget, hogy helyébe élet, lélek, fény, erő, szent szellem léphessen, amely felemel, mindig csak felemel a porból, új életet és új örömet ad...

Ezért különösen szép és csodálatos minden tavasz. Mert a tavaszi örömök a legtöbb megújító erőt hordozzák magukban, amelyek képesek megmozgatni, életre kelteni az addig holtak vélt anyagot is.

Mekkora öröm látni a fény, a melegség hatására felfeslő rügyeket, az első hóvirágot, az első aranyesőágot, kankalint, kakasmandikót, százszorszépet, pompázó tulipánt; az egyik napról a másikra libába

fehérbe boruló orgonabokrokat, magnóliákat, a cseresznyefák, almafák színpompás ruháit, látni a gyerek-, ifjú, felnőtt és öreg arcokon a pírt, a nekilendülést, az örömet, vagy hallani a zsongást, a megújult, megpendült élet szimfóniáját, amely a szívek mélyéről visszhangzik, és újból meg újból felcseng a magasságokba, oda, ahonnan ez az öröm érkezett, számukra, az egész emberiség számára. „Küldve volt”, és azért érkezett – és érkezik meg az idők végezetéig minden tavasszal –, hogy észrevegyük, megértsük végre: ez a kicsiny, a maga nemében minden bizonynyal egyedülálló, törekeny bolygócska, a Föld a miénk. Ránk bízott! Nekünk kell megőriznünk őt az eljövendő nemzedékek számára is olyanoknak, amilyenek teremtetett: csodálatosnak!

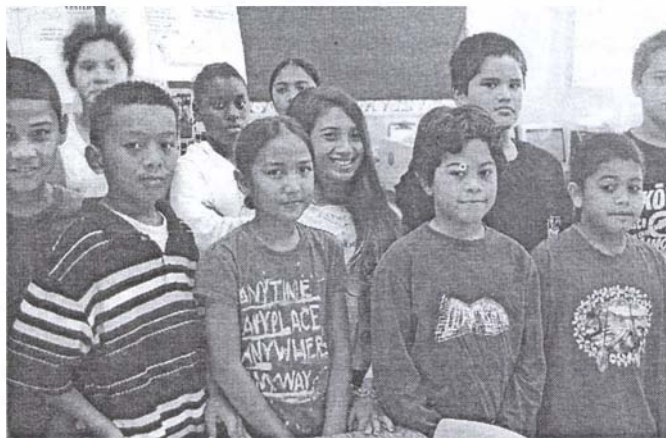
Örüljünk szépségének, és gondozzuk a Földet! Hordjuk tenyerünkön, mert ő is azt teszi velünk a maga rendjén: hordoz, gondoz, táplál, megóv bennünket és sok-sok örömet ad – és nemcsak ilyenkor tavasszal, hanem minden percben, minden pillanatban, önzetlenül.

Simó Edmund

Minden út haza vezet

folytatás a 7. oldalról

fehér ideköltözöttek és turisták legyintve lelustázzák őket. Pedig a szabadság–egyenlőség–keresztényi szeretet–demokrácia bajnoka, az Egyesült Államok nemcsak kihúzta a szigetlakók alól a talajt – a világ egyik legdrágább ingatlanját kebeleztve be, amidőn a Hawaii-szigetektől az USA ötvenedik államát faragta –, de betiltotta nyelvüket és vallásukat is. Remélem, legálább Erdélyben ezt nem olyan nehéz elképzelni! Szerencsére az anyanyelvi kultúra illegális, föld alatti mozgalomként mégis parázslott. És a volt király, Kamehameha leszármazottja, maroknyi népének kulturális-lelki vezetője most színre lépett a még megmaradt honban. Barátsága megtisztel, népének keserves szüksége pedig erkölcsileg felébreszti tenni-vágyásunkat. „Ímhol vagyok, küldj el engem” – mondta George. És most önkéntes munkásként, akárcsak annak idején Erdélyben, naponta dolgozni jár a helybéli iskolákba, elkötelezve magát egy másik elnyomott nép lelki szabadulásának ügye mellett. Áldás követi munkáját. Én pedig társra próbálok lenni, midőn egy idegen, de lelkileg hozzánk közel álló elnyomott népcsoport gondjait vállunkra vesszük – akik földrajzilag, kulturálisan, vallásilag aligha állhatnak *távolabb* tőlünk. Amikor azonban egy nép elnyomóról, megaláztatásáról van szó, akkor John F. Kennedy

Hawaii gyermekek

meggyilkolt amerikai elnökünkkel valljuk: „Berlini vagyok!” Berliniek vagyunk és tibetiek, kambodzsaiak és amerikai indiánok vagyunk mi, erdélyiek, akik nem akarjuk, hogy a reménytelenségben eltévelyedve „indianosodjék a szemünk”.

Elszakadtam otthonról vagy hazakerkeztem? Nem tudok egyértelműen válaszolni. De érzem, minél messzebb megyek, annál közelebb kerülök a szülőföld örök tanításához.

Betlehemtől a Golgotáig – 2.

„Első életem” 1935-ben kezdődött. Apám szerint október 24-én, anyám szerint október 14-én. Ez utóbbit fogadtam el, hiszen édesanyám szenvedett érettem – ő emlékezhetett jobban. Tizennégy éves koromban magam diktáltam így be a dokumentumokkal nem rendelkező anyakönyvvezetőnek, hogy keresztlevelemet kiállítsa. Azért is emlékezhetett jobban édesanyám születésem dátumára, mert világra jöttömmel nagy csalódás érte. Ő ugyanis egyedül volt leány – négy fivér mellett. Maga is már három fiút szült előttem. Számptalan alkalommal imádkozott Istenhez, hogy adjon neki végre egy kislányt. Nagyon el lehetett keseredve, amint ezt Anna néni, a bába is megerősítette, aki elsőként közölte édesanyámmal: Zsuzsa, ez megint csak fiú. S amikor látta csalódott, szomorkodó édesanyámat, vigasztalni is próbálta ekképpen: „De azért ne búsulj, mert ez olyan kicsi, hogy úgysem lesz belőle semmi.” Talán ez is félresikerült, gyenge vigasz vezetett arra az elhatározásra édesanyámat, hogy megmutassa, igenis lesz valami ebből a gyermekből – sőt, mind a négyből. Nagyon vallásos asszony lévén egyikünkben feltétlenül papot akart nevelni. Először a legnagyobbal próbálkozott. Miután bátyám a négy elemi elvégezte, beíratta a keresztúri Unitárius Gimnáziumba. Nagyon jól tanult, de hol ilyen, hol olyan nézeteltérése támadt a tanárokkal. Ezért egy idő után a kolozsvári kollégiumba ment át, végül is a keresztúri Tanítóképzőben fejezte 1948-ban.

Akkor kezdődött teljes gőzzel a kommunizmus. Aktivisták járták az iskolákat, különösen a tanítóképzőket, és fiatal tanítókat igyekeztek meggyőzni, hogy álljanak be a kommunista pártba. Bátyámat is sikerült meggyőzniük, s bár ő gimnazista korában istentiszteleti szolgálatot is végzett a fiatalfalvi templomban, végül is nem lett pap belőle, sőt, sok-sok tanúgyívvel együtt ő is lelkes – sokszor túlságosan heves – támogatója és terjesztője lett a kommunista-materialista, egyházellenes elveknek, ál-

lamosításnak és kollektivizálásnak. Nehéz idők voltak, sűrűn járt a „fekete autó”. Bátyám az egyik közeli faluban tanított, s néhány kollektív gazdaság beindításában nagy szerepe volt. Ekkor kezdődött szüleim – elsősorban édesanyám – kálváriája. Bátyámat felettesei azzal fenyegették meg, hogy kiteszik a tanúgyóból, ha be nem szervezi szüleit is a „közösbe”. Gyakran hazajött, s néha sírva kérte szüleinket: álljanak be, mert ha nem, ez és ez történik velem. Apám hajlott is a dologra, de édesanyám semmiképpen nem, hiszen ő akkor hozta volna a családba két hektáros örökséget. Nagy felháborodásában így szólt egykor legkedvesebb nagy fiához: „Ha még egyszer ezzel a kéréssel hazaállítasz, én a fejszével foglak levágni!” Soha nem is írta alá a belépési nyilatkozatot, de hogy véget vessünk ennek a pokoli helyzetnek, az ő beleegyezésével tizenhét évesen én írtam alá helyette. Úgy gondoltuk, a dolgozó-munkás ember a kollektívben se hal éhen. Márpedig ilyenek voltak az én szüleim. Így hát megtörtént a sorssal s a bátyámmal való kibékülés.

A középső bátyám pedig a családban maradt gazdálkodónak. Bátyáim tehát „el voltak rendezve”. Én következtem. Amíg azonban erre sor került, még sok víz lefolyt a kertünk mögötti Nagy-Küküllőn, hogy édesanyám a gyermekeivel kapcsolatos nagy álmát, hogy tudniillik a négy közül egyből papot neveljen, általam váltsa valóra.

Bármennyire úriembert kívánt is faragni belőlem édesanyám – bátyáim ennek megfelelően úrfinak szólítottak gúnyolódó kedvükben! –, dolgozni azért kellett. „Terhes” volt a család, nehéz idők jártak: háború, szárazság, éhség. A munkára elsősorban édesapám nevelt – helyesebben *kényszerített*. Dolgozni ugyanis egyetlen gyermek se szeret, sokkal inkább akar játszani, tekeregni. Ha huzakodtam vagy huzakodtunk mi, gyermekek, a gerendába szúrt „betyár” – vagyis a suhogó veszsző – engedelmességre fogott, miközben hangzott a meggyőző okítás: „A kecske se megy önként a vásárba, de ütik”. Visszatekintve azokra a nehéz időkre, áldom édesapám nevét, aki megtanított dolgozni, hiszen egész életemben – még papságom idején is – hasznát vettem ennek a szigorú munkára-nevelésnek. De lássuk, hogy is kezdődött „életem” munkás szakasza.

Öt-hat éves lehettem, óvodás, amikor az észak-erdélyi „magyar idők” beköszöntöttek. Nyáridőben napközi otthon mű-

ködött: a kis gyermekekre reggeltől estig az óvónéni s a dadák vigyáztak, míg a szülők a mezőn dolgoztak. Nekem a napközis életből egyáltalán nem volt inyemre a kötelező déli – sokszor nagyon is megnyúló – alvás. Emlékszem az emeletes kis ágyakra, a lesötétített hálószobára. Keserves dolog volt számomra. Egy reggel feltarisznyált édesanyám s kitett a kapun: „menj szépen a napközibe.” Bár a napközi csupán négy házzal volt odébb, én inkább a kapunk előtt folyó „templom patakának” hídja alá bújtam. Onnan húzott ki édesapám, és szólt: „Nem mész a napközibe?” „Nem” – szóltam én. „Nincs semmi baj, akkor jössz kapálni a Szögeletbe.” És úgy lett. Életemben egyetlen esztendő sem telt el azóta úgy, hogy többet-kevesebbet ne kapáltam, kaszáltam volna. Azért persze nem „öltek meg” a munkával. A déli szünetekben, amelyeket mindig a mezőn töl-

töttünk, elengedtek fürödni a Küküllőbe, s ha talán csak estefele tértem vissza – különösen néhány hallal –, nem volt semmi baj, mert hát egyúttal megvolt a vacsorára való is.

A vasárnapokat mindig vártam. Óvodába nem kellett menni, de kötelező módon kellett menni délelőtt a templomba. A szép bibliai történeteket ámulva hallgattam, és elgondolkoztam, tőprengtem azon, hogyan fér el annyi sok állat a Noé bárkájában, s honnan lehetett annyi víz, hogy még az Ararát hegyét is elborította? Hágár és Izmael történetét, ahányszor csak hallottam, mindig megsirattam. Aztán a templom után jött a finom vasárnapi ebéd, majd a délutáni szabadság, halászás, madarászás. Óh te szegény, de boldog gyermekkor, de kár, hogy oly rövid voltál, s hogy örökre elmúltál!

Lőrinczi Károly

Balázs Ferenc-szobor Lakiteleken

Április 26-án a magyarországi Lakiteleki Népfőiskola parkjában ünnepélyes keretek között avattuk fel Balázs Ferenc unitárius lelkész, író, költő, közösségszervező mellszobrát. A szép számmal jelenlevők érezték, hogy az Illyés Gyula és Németh László mellszobra között elhelyezett Balázs Ferenc-képmás nemcsak méltó helyre került, de a neves lelkész-író életművének és szellemi örökségének is „tisztesség adatott.”

Miért éppen Lakiteleken? – merülhet fel a kérdés.

A Lakitelek Alapítványt és Népfőiskolát Lezsák Sándor, a Magyar Országgyűlés jelenlegi alelnöke és felesége alapította, tervezte, álmodta meg a kilencvenes évek elején. Az induló Népfőiskola többféle célt igyekezett megvalósítani, amelyek közül néhány: európai rangú konferenciák, tudományos tanácskozások megszervezése, a nemzeti értékek védelme, nemzeti értékteremtés, a magyar emigráció múltjának feltárása, értékeinek megbecsülése. A Lakiteleki Népfőiskola a közösségteremtésben, a felnőttképzés módszereiben eredményesen ötvözi a dán, a finn, a svéd és a német, valamint a két világháború közötti erdélyi és magyar népfőiskolai hagyományokat. Ennek a közösségteremtő munkának volt lelkes, áldozatkész „harcosa” Balázs Ferenc, így nem véletlen, hogy a „tisztességadás” munkájának elismerését, megbecsülését jelenti.

Az egésznapos Unitárius Emléknep az Erdélyi Csillagok „felicimet” kapta.

A megemlékezés a Kölcsey Ház előcsarnokában Páll Lajos festőművész kiállításának megnyitásával és a 70 éves Páll Lajos köszöntésével kezdődött. Lezsák Sándor és Nahimi Péter történész méltatták a kiállítást, és köszöntötték a 70 éves Páll Lajost. Kozma Huba muzeológus Páll

Lajos *Ti óvtatok meg társak, elégiák* című könyvét mutatta be.

Ezt követően a Kölcsey Házban tudományos konferencia keretében Balázs Ferencre emlékeztünk. Lezsák Sándor köszöntő szavai után az előadások sorozatát Gálfalvi György marosvásárhelyi író, a Népfőiskola Alapítvány kurátora nyitotta

meg *Balázs Ferenc példája* címmel. A következő előadások hangzottak el: András György nyugalmozott lelkész, korábbi előadótanácsos: *Balázs Ferenc, az unitárius lelkész*, dr. Rezi Elek főjegyző, teológiai tanár: *Balázs Ferenc hit- és életrajza*, Kászoni József budapesti lelkész: *Az alabástrom falu – Mészkö*, dr. Cseke Péter író: *Balázs Ferenc világtávlátat átfogó mészköi tekintete*, Balási László főjegyző: *Szemelvények Balázs Ferenc verseiből, me-*

séiből, énekeiből, Nahimi Péter történész: *Balázs Ferenc eszmeiségének hatása a mában*, Felhős Szabolcs tanár: *A Balázs Ferenc Beregi Népfőiskola születése, tevékenysége*.

Az előadások után a Magyarországi Unitárius Egyház Szervét Mihály emlékdíjjal tüntette ki Lezsák Sándort, dr. Szabó Árpádot, az erdélyi, Rázmány Csabát, a Magyarországi Unitárius Egyház püspökét.

Délután ünnepi istentiszteletet tartottunk a Szent István kápolna előtt, a szolgálatot dr. Szabó Árpád püspök végezte.

Az istentisztelet után a kápolna előtti Panteonnál Józán Miklós unitárius püspök szobránál Zoltáni Zsolt gitár- és énekművész műsora következett.

A Balázs Ferenc szoboravatató ünnepség 16 órakor kezdődött a Németh László Dolgozók Gimnáziumának ballagása keretében. Avatóbeszédet Rázmány Csaba,

folytatás a 10. oldalon

R. E.

Balázs Ferenc-szobor

folytatás a 9. oldalról

a Magyarországi Unitárius Egyház püspöke mondott.

Szabó Imrefia Béla szobrászművész munkáját dicsérő mellszobrot a testvérelekezetek képviselői, Szabó Tamás református lelkész és Bagi Ferenc római katolikus plébános is megáldotta. Az ünnepségen jelen voltak a mészkiői egyház-

köztség képviselői is. Bálint Róbert mészkiői lelkész köszöntő beszédét követően a mészkiőiek nevében egy darab márványkövet helyezett el a szobor talapzatánál. Az ünnepség a magyar és a székely himnusz eléneklésével ért véget. A Magyarországi Unitárius Egyház és a Lakiteleki Népfőiskola a Tisza vendéglőben fogadást adott a jelenlevők tiszteletére.

A rendezvénysorozaton szép számmal vettek részt magyarországi unitáriusok,

Erdélyből az egyetemes egyház képviselői és meghívottai mellett részt vett a mészkiői egyházköztség lelkészének vezetésével néhány gyülekezeti tag, valamint az unitárius teológusok egy csoportja.

Meggyőződésem, hogy Balázs Ferenc öröksége előtti tisztelgésnek felemelő alkalma volt mindaz, ami azon a napon történt. A jövő tervei között szerepel egy Balázs Ferenc szakkollégium beindítása a Lakiteleki Népfőiskolán.

Dona nobis pacem

A huszonhárom fős utrechti remonstráns daloscsoport a sepsiszentgyörgyi dalárda 2005-ben Hollandiában tett látogatását viszonzta, és újabb alkalmat teremtett ahhoz, hogy a már kialakult kötődéseket, barátságokat gazdagítsuk, elmélyítsük. Ők családjaiknál fogadtak minket, mi is – hasonlóképpen – otthonainkban láttuk vendégül őket.

Hagyományos köményessel és kürtőskaláccsal vártuk vendégeinket, és a nyelvi nehézségeket közös énekkel hidaltuk át. Karnagyuk, Gonny van der Maten orgonaművész intésére zengett közös dalunk, örvendtünk megérkezésüknek.

Szombaton napsütéses időben indultunk kirándulásra: Prázsmár – Bran – Rozsnyó – Brassó útvonalon. Albert Zoltán szakszerű idegenvezetőként két nyelven nyújtott magyarázatokat a látottakhoz.

Erdély egyik legrégebbi templomának ad menedéket a kör alakban épített, vastag védőfallal ellátott prázsmári erődítmény. 1211-ben kelt a legrégebbi ismert említése, erdélyi szász lakosok településeként. Evangélikus temploma a 13. században épült. 1441-ben elfoglalták a törökök, de Hunyadi János kiűzte őket. A század végén a Béli család megszerezte a Teel családtól. Többször vált tűz martalékává, Petru Rareș, Mihály vajda, Basta hadai ismételt ostromolták. 1612-ben itt verték szét a székelyek a brassóiak zsoldoserejét. 1704-ben a kurucok pusztították a várat, 1767-ben tűzvész martaléka lett. 1848. december 5-én a székelyek harc nélkül foglalták el. A trianoni békeszerződésig Brassó vármegye alvidéki járásához tartozott. A világorökség része 1999-től.

Utunkat Rozsnyó fele folytattuk megtekintve Erdély legnagyobb parasztvárát. Felérve a régi vár tetejére kattogtak a fényképezőgépek a gyönyörű, hó borította hegycsúcsok, hegyek megörökítéséért: Keresztény-havasok, Bucsecs-hegység, Csukás-hegység, Királykő, Nagykőhavas, Feketehalom, Rozsnyói-medence – vezetőnk mindről készségesen tájékoztatott.

Brassó. Sétánk során megtekintettük a Katalin-kaput, a Cérna utcát, a Főteret, s meglátogattuk természetesen a Fekete templomot is. Ez utóbbi Románia legnagyobb gótikus temploma, egyben az európai gótika legkeletebbre fekvő jelentős alkotása. A főtérből dél-nyugatra nyíló, Honterus-udvarnak nevezett téren áll. Nevét az 1689. április 21-én a város legnagyobb részét elhamvasztó tűzvészről kapta, amelyben bekormozódott – innen a neve. A modern kori felújításkor eltávolították róla a koromréteget.

A nap hagyományos székely vacsorával zárult, amelyet a Besenyői-tó mellett Fazakas Bogdán csárdájában fogyasztottunk el. Váltakozva csendültek fel a holland és magyar dalok, és örömmel fedeztünk fel mindnyájunk által ismert melódiákat.

Vasárnap a két kórus korán megérkezett a tanácsterembe, hogy közös próbát tartsunk – majd együtt vettünk részt az is-

tentiszteleten. A 202. számú kezdőéneket, valamint a köz- és záróéneket felváltva magyar és holland nyelven énekeltek. A köszöntést követően szociális bizottságunk átvette az utrechti remonstráns testvéreink gyűjtéséből összeadott tekintélyes összeget. A Miatyánk és a bibliaolvasás szintén magyarul és hollandul szólt hozzánk. A két kórus közös éneke, az *Ubi caritas et amor* csendült fel – nem kis meghatódottságunkra zengett ajkainkon. Az új remonstráns hitvallást magyarul olvasta fel – kitűnő kiejtéssel – Reinie van Boetelaer. Majd a holland kórus éneke következett.

Az áldás és záróének után kávézásra, beszélgetésre került sor a tanácsteremben.

Délután, házigazdákat cserélve, örömmel vittük haza vendégeinket az ünnepi ebédre, ezután városnézésen, majd egy Szentgyörgy-napi csodálatos koncerten vettünk részt.

A vacsora után fényképalbumainkat hívtuk segítségül, és próbáltunk beszélgetni, ki jobban, ki nehezebben – avagy mutatni. A mosoly azonban soha nem maradt el.

Hétfőn ismét közös kirándulásra indultunk a Szent Anna-tóhoz, Bálványosra, Kézdivásárhelyre, a csernátoni Haszmann-féle múzeumhoz.

Az európai szinten is természeti ritkaságnak számító Szent Anna-tó látványa lenyűgözte vendégeinket. Ez a krátertó a Csomád-hegység kialudt vulkáni kráterében fekszik. Majd a Mohos természetvédelmi területet csodáltuk meg. A Mohos tőzegláp igazi természeti ritkaság; a gyönyörű fenyvesek között elterülő, fekete áfonyabokrokkal tarkított tőzegmoha rendkívül látványos. Növényritkaságokat, különös állatkákat lehet megfigyelni itt. Többféle húsevő növény, mintegy húszféle mohafű, a jégkorszakból maradt tőzegrozsmaring kapott-talált élettérre és védelemre itt.

Később vendégeink a torjai Búdós-barlang kengézának értágító hatását próbálhatták ki. Közeliében épült fel az első magyar szénsavgyár.

Csernát. A faluban számos nemesi udvarház található, az 1831-ben épített Damokos-udvarházban van az 1974-ben nyitott Csernátói Tájélmúzeum. 1881-ben itt szállt meg Jókai Mór, aki az 1882-ben megjelent *Damokosok* című regényben örökítette meg az itt gyűjtött élményanyagot. A múzeum-kertben van Jókai hársfája, a hársfa alatt jelképesen kőasztal és pad áll.

A kellemes délelőtti kirándulás után a szentgyörgyi vártemplomban népes közönség előtt tartott koncerten Gonny van der Maten karnagy és orgonaművész nyújtott felejthetetlen élményt orgonajátékával. Este fergeteges hangulatú búcsúvacsora

koronázta meg együttlétünket. Anti bácsink ajándék-kopjafait mókás mondatokkal fűszerezve nyújtotta át vendégeinknek, a legnagyobbat a tiszteletes asszonynak, Tinának ajándékozva.

Gyorsan eltelt e kellemes pár nap. Kedd reggel következett el a búcsú pillanata. Sokunk szemében könny csillant: vajon mikor látjuk újra egymást, mindenki el tud-e jönni egy következő találkozásra?

Boldogok vagyunk, mert újabb lépést tudtunk tenni, testvérként fogadhattuk őket, igaz barátként, ők pedig számíthatnak ránk.

Ferenczi Mária-Magdolna

Kapcsolataink

Mi, unitáriusok a csodákat megpróbáljuk racionális mederbe terelni. Mégis azt hiszem, mindennapi csodák igenis vannak, csak másképpen nevezzük őket, és rendszerint nem figyelünk rájuk eléggé.

Homoródjánosfalva és Wassenaar kapcsolata 2001-ben kezdődött, azóta az ottani testvérkapcsolati bizottság tagjai minden évben eljönnek hozzánk. Most minket hívtak oda; férjemmel együtt második alkalommal látogattunk hozzájuk.

Ottlétünknek hármass jellege volt. Először is a kapcsolat mélyítése a két gyülekezet között, másodsor a „waterproject”, amelynek végcélja az, hogy Jánosfalván elérhető legyen a jó minőségű ivóvíz, és harmadszor az, hogy mi ketten ottlétünk alatt jól érezzük magunkat.

A kapcsolat mélyítésében fontos lépés volt, hogy megismertük Wassenaar új lelkészét, Marthe de Vriest. A találkozóra Keukenhofban került sor, ezt a helyet a férjem úgy hívja, hogy „Holland Édenkert”. A tavaszi hagymásnövények termelői – főként a tulipánokéi – itt mutatják be virágaikat több hektáron, millió színben.

Másnap már a két lelkész együtt készítette elő az istentiszteletet, Marthe férjének, Jannak a papilakján. Ő református lelkész Uitegestben.

A lelkész, valamint az ottani testvérkapcsolati bizottság tagjai mind vendégül láttak egy vacsorára minket – és egymást is. Voltunk Truke és Bert Steinmetznél, Joopnál és Nettnél, Sylvianál és Artnál, és ezek az esték jó alkalmak voltak arra, hogy gyülekezeteinkről beszéljünk.

A vasárnapi istentiszteletet a lelkészek közösen végezték, érdekes volt ugyanarra a dallamra hollandul és magyarul zsolnárt énekelni. Én annak is örvendtem, hogy a beethoveni gyülekezet pár tagja eljött, hogy velünk lehessen, jött Hans és Joan, Eva és Annalise. Az istentisztelet után együtt ebédeltünk és beszélgettünk, átadták és átadtuk ajándékainkat.

A víz „ügye” ott kezdődött, hogy amikor ők hozzánk látogatnak, gyakran felte-

szik a kérdést, mivel segíthetnék (főként) az idősebbek életét? Nagyon sokszor azt a választ kapják, hogy – a víz és a fűtés (itt még sokaknak kútból kell meríteniük a vizet, és akiknek sikerült is a kútvizet bevinniük a házba, nem sikerül kellőképp tisztítani).

Februárban a bukaresti holland nagykövet, Jaap Werner úr személyesen látogatta meg falunkat, hogy „vízügyben” tájékozódjék. A találkozó fontos döntése az volt, hogy Jánosfalva egyedül gondoskodhat saját vízellátásáról. Az önkormányzat ugyanis eddig mindig községi szinten akarta megoldani a kérdést – sajnos mind- eddig sikertelenül.

A Wassenaari Rotary Clubok vezetőivel találkoztunk, akik miután megnézték a Bert Steinmetz által készített rövidfilmet Jánosfalváról, és feltették a kérdéseiket, úgy döntöttek, hogy megpróbálják előteremteni a szükséges pénzalapot, hogy itt nekünk iható vizünk legyen.

Megérkezésünkkor már a reptéren virággal várt Truke, Nettie és Bert. Koncerteken vettünk részt és volt kirándulás a szélmalomnál, csónakázás a holland „vizeken” és tengerparti vacsora. Előzetes kívánságunk azt volt, hogy látogathassunk meg sérült emberekkel foglalkozó holland intézeteket.

Az első látogatásunk a Willem van der Berg nevű intézetben történt, ahol közel ezer felnőtt sérült ember él. Az intézetnek külön temploma és lelkészöje van. A lelkészö meg fogadott, és beszélt

munkájáról – amelyről úgy vallott, hogy a világ legszebb munkája –, és részt vehettünk egy súlyosan sérült csoportnak tartott istentiszteleten is. Mozgáskorlátozottságuk miatt maga a lelkészö ment el a csoporthoz. A sérültség mértékét figyelembe véve próbált minden résztvevővel kapcsolatot alakítani, és bevonni őket a szertartásba. Előzőleg elmesélte nekünk, hogy ahol a sérülés megengedi, mindig gyertyás szertartás zajlik. Az egyik legszebb visszajelzés a munkájáról az volt, hogy amikor a kórházban meglátogatta egyik sérült hívét, kérdésére, hogy megismeri-e őt, a beteg válasza az volt: „igen, te vagy a gyertya.”

Elhivatott, munkájukat szerető emberekkel találkozni és az ő szemükkel bellesni mindennapjaikba – felemelő érzés.

A második látogatásunk Naaldwijkban volt, itt egy sérült gyerekekkel foglalkozó intézetben jártunk. Volt ott minden, ami a szakemberek munkáját könnyíti, mégis azt láttam fontosnak, hogy a sérült gyerekek szomszédságában egy egészséges gyerekekkel dolgozó óvoda működött. A gyerekek szüneteiket a közös játszótéren töltik. Így már egész kicsi korban tudomást szerezhetnek arról, ami itthoni egészséges gyerekeink és felnőtteink előtt jószerevével tabu.

Csodaként éltem meg ezt a hetet. A csoda arról szól, hogy figyelek másokra, és odafigyelnek rám. Figyelünk másokra, és odafigyelnek ránk.

Simó Melinda

A ravai temető

A temetők azon helyek közé tartoznak, ahova mindig meghatódva lépek. A ravai temetőről pedig különös szeretettel beszélek, hiszen ez falunk köibe vésett történelme. Ha az iratok elkallódnának vagy megsemmisülnének is, a kövek megmaradnak, és őseinkről mesélnek.

Temetőnk története 1242-ig vezethető vissza. A falu a tatárjárás idején „költözött” mai helyére. S ahol egy település megszilárdul, ott temetőnek is lennie kell. A Végh Mihály ravai esperes (1887–1902) által írt egyháztörténetből kitűnik, hogy a falu egészen a 16. század végéig katolikus volt. A lakosság vallásilag ekkor kettészakadt, és viták, nézeteltérések sorozata vette kezdetét. Az unitáriusoknak ekkor még nem volt saját papjuk, így őket Bördöshöz osztották be, ahol erősebb volt az eklézsia. A többségben levő ravai katolikusok nem engedték meg az unitáriusoknak, hogy saját falujuk sírkertjébe temetkezzenek, hanem csakis a kb. 3–4 km-re fekvő bördösi temetőbe. Ez a hely az ottani patakon átvezető pallóval szembeni hegyoldal, ahol Végh Mihály szerint az 1800-as évek végén találtak is két, 1658-ból való sírkövet, amelyeknek felirata igazolta, hogy ravai unitáriusok alusszák ott örök álmukat. A szájhagyomány szerint

egy esős napon történt temetés alkalmával a Ravából Bördösrre vezető út patak-hídja leszakadt, és a koporsó a vízbe esett. A megdöbbentő eset után a ravai – még mindig többségben levő – katolikusok megengedték az unitáriusoknak az itteni temetőbe való hantolást, még mielőtt megjött volna a felsőbb jóváhagyás. Ezt bizonyítja a bördösi oldalon ma is létező ún. Halottak útja – régi nevén Szentegyház-ösvény.

A mai temető kb. tíz hektárnyi területen fekszik, és két részből áll: a régi, a faluhoz közelebb eső, és az új, amely a régi fölött helyezkedik el. Ezt utólag csatolták a régi temetőhöz, hogy így a sírkert megfelelőhessen a változott követelményeknek. Nem mondhatjuk róla, hogy különösebben rendezett volna, tudniillik mindenki oda temetkezik, ahova akar, rendszerint családonként, a sírok között nincsenek utak vagy ösvények. A 20. század ötvenes éveiiig a sírköveket az itteni pataki kövekből faragták ki, ezek azonban nem bizonyultak nagyon tartósnak. Nagyrészüket benötte a moha, elmállottak, és felirataik ma kibetűzhetetlenek. Az „modernebb”, városról hozott sírkövek csak a múlt század második felében kezdtek megjelenni.

Nem tudni, mikor állították fel a temető közepén a kőasztalt. Ennek átmérője 1,30 m, vastagsága 15 cm, súlya pedig elérheti a 300–350 kg-ot. Arra szolgál, hogy temetéskor a sírásók ezen fogyaszthassák

el a nekik hozott eledelt és italt. A temető közvetlen szomszédságában öt családi sírkert található. Ezek közül kitérnek a Papkertre, mert ez az egyház tulajdonát képezi. Ide a Ravában meghalt papok és ezek hozzátartozói vannak temetve, köztük négy esperes: Váraljai István, aki 1743 és 1789 között szolgált Ravában, Kontz Márton (1801–1831), aki 1804-ben a mai templomunk építési munkálatait levezette, Árkosi Dénes (1832–1887) és Végh Mihály (1887–1902), aki megírta a ravai unitárius egyház történetét a kezdetektől 1890-ig.

Fontosnak tartom megemlíteni Kontz Márton esperes sírját, mivel ez az egyetlen, amelynek két sírköve van: egy koporsó alakú, hosszában ráfektetve a sírra, és egy kb. 1,60 m magas, gránitkőből faragott, álló sírkő. Említésre méltó, hogy ezek a kövek a legrégebbiek, amelyeknek írásait ma még ki tudjuk betűzni. Az első a következő szöveg áll: „ITT NYUGSZIK KONTZ MÁRTON ESPERES. 1831-BE TEMETETET IDE”, a másodikon pedig: „ITT VÁRJA A JÉSUSSÁT EZEN TRACTUSBA NOTARIUS ÉS ESPERESTSÉGET S A RAVAI UNIT. ECCLÉSIABAN 30 ESZTENDEIG PAPSÁGOT VISELT. 67 ESZTENDŐKET ÉLT. MEGHOLT TISZTEN: N. SÖLYMOSI KONTZ MÁRTON AP. 13 IK NAP”

Ma, amikor e temetőt végigjáróm, különös érzés fog el. Úgy érzem, megszólal-

A Szőkefalvi Egyházközség április 20-án ünnepi istentiszteleten emlékezett meg John Paget angol származású, erdélyi unitárius jótevőről, születésének 200. évfordulóján. A szőkefalvi unitárius templom ugyanis arra a telekre épült, amelyet maga Paget adományozott az egyházközségnek. Az istentiszteleten a szószéki szolgálatot dr. Szabó Árpád püspök végezte, jelen volt és beszédet mondott az amerikai Albany testvérgyülekezet lelkésze is.

Április végén az észak-amerikai Testvéregyházközségi Tanács vezetőtanácsának hét tagja látogatta meg egyházunkat. A Harold Babcock elnök és Cathy Cordes igazgató vezette küldöttség előbb az Egyházi Képviselő Tanács elnökségével, majd egyházunk Testvéregyházközségi Tanácsának tagjaival találkozott.

Május elején került sor egyházköreinkben a II. évnegyedi lelkészi értekezletre, amelyeket ezúttal is két-két egyházkörmönként egybevonva szerveztek meg. A kolozs-tordai és a küllői egyházkör lelkészeinek május 5-én Komjászegyen, a marosi és háromszék-felsőfehéri egyházkör lelkészeinek 7-én Marosvásárhelyen, míg székelyudvarhelyi és székelykeresztúri egyházkör lelkészeinek 6-án Homoródszentmártonban volt az értekezlet. Az egyik előadást dr. Szabó Árpád püspök, tanár tartotta *Unitárius iskolaügyünk jelene és jövője* címmel,

a másikat dr. Kovács Sándor teológiai tanár *Paget János az unitárius misszió szolgálatában* címmel.

Az Indiai Unitárius Egyház (UUNEI) május elején tartott közgyűlésén teljesen megújult országos vezetőségében. A következő három évre az egyházszervezet elnökének Derrick Pariat lelkészt, főtítkárnak Helpme Mohrmen lelkészt, pénztárosnak pedig Darihun Khriam lelkészt választották. A végrehajtó bizottság többi tagja a négy egyházkör képviselőiből került ki. Az indiai félsziget észak-keleti részén, Shillong államban élő unitáriusok létszáma meghaladja a tízezret, egyházközségeik száma növekedőben, egyházszervezetük pedig erősödőben van.

Május 7–12. között a Nagy Britanniai Unitárius Egyház leköszönő elnöke, Celia Midgley lelkész, valamint férje, John Midgley lelkész látogatott el Erdélybe. Kolozsváron az Egyházi Képviselő Tanács elnökségével, valamint a teológiai tanárokkal és hallgatókkal találkoztak, majd felkeresték az unitárius kollégiumot is. Azután megismerkedtek a segesvári, székelykeresztúri, székelyudvarhelyi és marosvásárhelyi látóvalókkal is, továbbá meglátogatták a Tordai-hasadékos és az Aranyos menti egyházközségeinket. Pünkösöd ünnepén Kolozsváron szószéki szolgálatot végeztek, Celia a belvárosi, John pedig az Írisz-telepi templomban.

nak a kövek, üzenetük van hozzánk, beszélnek a dicső múltról. Mindegyikük egy ember életét foglalja magába. Ugyanakkor bánt, hogy az ezévi egyházi közgyűlésen nem született egyetértés, amely egyfelől a temető egyik oldalát átszelő út elterelésére vonatkozna, sem pedig – másfelől – amely a Papkertben található papi sírok rendbetételét illetné.

Mindig úgy érzem, hogy ez a temető egy szent hely, amely iránt kötelesek vagyunk megadni a legnagyobb tiszteletet

és megtenni mindazt, ami tőlünk függ. Sokszor eszembe jut a segesvári vár fölötti szász temető kapuján található felirat: „Bárki légy, gondold meg, hogy temetőbe léptél be”. Ez mindannyiunkat meg kellene hogy gondolkottasson, hiszen minden mulandó ezen a világon, semmi sem tart örökké, de az emlékek meg kell hogy maradjanak.

S amikor elhallgatnak a szavak, megszólalnak a kövek.

Demeter András

A medgyesi magyarok gyásznapja

Mély megrendüléssel értesültünk Jakab Elek vezérigazgató hirtelen távozásáról az öröklétbe, és azon tépelődünk, miért kellett ily korán, viszonylag fiatalon elmennie azon az úton, amelyen minden földi ember elmegy egyszer. Április 2-án kísérték holttestét a medgyesi római katolikus temetőbe. Néhai Csiha Kálmán református püspök szavait idézem: „Mind den élet egy küldetés.” Küldetés volt ő Erdély földjén; a szórványban élő magyarság fátylavivőjének tekinthetjük szeretett igazgatónk nemes szolgálatát.

1949. október 9-én született Medgyesen, építészmérnöki végzettséggel rendelkezett. Az RMDSZ Szeben megyei szervezetének alapító tagja volt. Az 1990–2004 időszakban medgyesi önkormányzati képviselő, 1992 és 1996 között a város alpolgármestere és főépítész. Ezalatt gondoskodott arról, hogy az egykori szász település megőrizze eredeti patináját. Az 1989-es rendszerváltás előtt

szabadegyetemet alapított, és 1990-ben döntő szerepet játszott a medgyesi magyar tannyelvű Báthory István Általános Iskola létrehozásában. Nevéhez fűződik a megyesi magyarság szellemi, kulturális központjának számító Millenniumi Ház felépítése. 2005-től a Romgaz RT vezérigazgatója volt. Munkásságának megkoronázása 2005 decemberében volt Marosvásárhelyen. A magyar közösségért végzett áldozatos munkájának elismeréseként az RMDSZ Ezüsfenyő díjjal tüntette ki. Büszkén vállalta magyarságát, közös ügyeinket. Bebizonyította, hogy ott is sokat lehet tenni az erdélyi magyarság ügyeiért, ahol közösségünk napról napra fogyatkozik. „Egy ügyet védtem az utolsó csepp vérig.” (Reményik Sándor) A Romgaz RT igazgatójaként a magyarsági egyházakat és az iskolát jelentős pénzüsszeggel támogatta. Élete jelszavának tekintette Reményik verssorait: „Ne hagyjátok a templomot, a templomot s az iskolát!” Felejthetetlen drága emlékként őrzöm Koncz tanárnővel a színházi látogatásokat. Naplómban kutatok, és megtalállok egy feljegyzést: „1987. V. 6-án Szabó

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30-kor.
május 21.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalmasszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor.
május 11., június 8., 29.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi Prima Rádióban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a www.prima-radio.ro címen.
Minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Imre: *A ceglédi diákok* – gyönyörű előadás. A díszmagyarba öltözött színészek sokak szemébe könnyeket csalt. Másik kedves emlékem a Cekesen a régi magyar házban sóvárogva csodáltam a Jakab úr által Magyarországról behozott könyveket.

Olyan ember távozott el a medgyesiek köréből, aki mindennél előbbre valónak tekintette feladata tisztességgel való elvégzését. Követésre méltó igazságérzetében sokan találtak meghallgatásra, segítségre.

Nyugodjék békében, emléke legyen áldott! (Lukácsi Tóth Ildikó)

nők világa

Wass Albert-émléknep az öregotthonban

Kissé meglepetésszerűen érkezünk – a korondi unitárius nőszövetség tagjai – a lókodi Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthonba. Utunkon elkísért egyházközségünk vezetősége: a lelkes, gondnok és pénztáros is.

A megszokott feketevasárnap helyett most április 20-án végre sikerült újból felkeresnünk az otthon lakóit, akik már nagyon várták érkezésünket. Sanyi bácsi szerint biztosak voltak, hogy pünkösöd előtt mi is csak megjelenünk, hiszen már évek óta barátokként tartanak számon bennünket. Rövid áhítat, megható imádkozás és közös zsoltárecélés után Farkas Margit énekvezér irányításával Wass Albert-émléknapi műsorunkból adtunk elő egy részletet. Az énekvezér röviden ismertette

a nagy erdélyi író életét és munkásságát, majd szavatokkal és énekekkel tettük még ünnepélyesebbé a megemlékezést. Wass Albert versei közül a következők hangzottak el: *Üzenet haza, Holló holló, Nagypénteki sirató, Nem vagyok egymagam, Percre se feledd, Ki a magyar? Záróvers, Sóhajtás, A bujdosó imája, A gyökér megmaradt.*

Ajándékműsorunk után az otthon lakói is – mintegy vizsgázásul – szavatokkal örvendeztettek meg minket, kifejezésre juttatván azt, hogy az ilyen szeretetteljes látogatások alkalmaival érzik, hogy ezért is „érdemes még élni”.

Hamar kialakult a kellemes hangulat, kávézgatás közben átadtuk a személyre szóló kis ajándécsomagokat, a konyhára szánt élelmiszereket és az öregotthonnak hozott pénzdományt.

Gyönyörű nap kísért utunkon. Hálátelt szívvel érkezünk ismét haza szereteteink közé.

Lőrincz Márta

Ima anyák napján

Gondviselő Isten, drága jó Atyám!

Köszönöm, hogy május első vasárnapján a nap meleg sugarait újra elküldted, hogy megszimogasd drága ünnepelejteinket, az Édesanyákat.

Ma a tiszta kék égre gyöngybetűkkel írtad a legszebb szót: Édesanya. Sok mindent meg kell köszönnöm neked, drága, jó Atyám. Boldog vagyok, hogy megajándékoztál a legdrágább kincscsel, az Édesanyámmal.

Nevét áhitattal veszem ajkamra, hisz a szeretet és hűség érzéseivel ajándékoztad meg életemet Édesanyám által. Istenem, hálás vagyok neked, hogy Édesanyám segítségével megtanulhattam a szeretet himnuszát. Édesanyám kulcsolta össze először gyermekkezemeimet, ő tanított meg az imádságra. Tengernyi jószágot kaptam tőle egy életen át, s emellett az én ajándékom – úgy érzem – csak parányi erecske, de tiszta szívből és szeretettel akarom a Te segítségével átadni neki a mai napon.

Fájó szívvel, meghatódva gondolok azokra a gyermekekre, akiket megfosztottál ettől a nagy kincstől, és Magadhoz szólítottad édesanyjukat. Tudom, hogy Te, Atyám, próbálsz a gyermek lépteit egyengetni, mégis hiányát érezzük Anyánknak, bármilyen korban hagysz támasz nélkül.

Istenem, ezért arra kérek, tartsd meg az Édesanyákat! Adj erőt, egészséget, hogy gyerekeiket, unokáikat nevelni tudják.

Gondviselésed maradjon velük, a szeretet virágait hintve kísérd az Anyák útjait mindörökké! Ámen.

Adorjáni Gyöngyvér

A segesvári nőszövetség márciusi-áprilisi eseményei

Március 1-jén egy-egy csokor hóvirág várta azokat az asszonyokat, akik tavaszt köszönteni jöttek, és akikkel együtt tervezgethettük a jövőt Nőszövetségünk életében. Az elnöknő Kosztolányi Dezső versének (*Mostan színes tintákról álmodom*) részletével köszöntötte az egybegyűlteket. A napirend szerint többek között a februári események áttekintését, az imanapi „hangok” kiosztását végeztük el, majd titkári beszámoló következett a Medgyesén lezajlott eseményekről, megbeszéltük a húsvéti csomagokkal kapcsolatos teendőket, számba vettük az áprilisi terveket, elképzeléseket.

A megbeszélésen rádöbbenhettünk arra, hogy gondjaink, nehézségeink mellett rengeteg gyönyörű élményben van részünk, elégtételeink, sikereink vannak abban az unitárius női közösségben, ahová érdemes tartozni, ahol a szeretet az úr, még ha olykor a szigorúság, a fegyelmezés „hangjait” kell is megszólaltatni.

6-án a guyanai nőtestvéreinkért imádkoztunk.

8-án megünnepeltük a Nők Nemzetközi Napját. Ezen a napon – akárcsak az ókori Rómában a matrónák, akik ajándékot kaptak a férjeiktől a nők napján – mi is ajándékot kaptunk Vass György pékmestertől, egy zsák liszt formájában.

17-e és 22-e között lezajlott imahe-tünkön a vendéglelkészeket az ifjúsági egyetemes szaválataival, Barabás Miklósné egyháztagnak kézimunkáival, Oláh Emese ikebanájával és sok virággal köszöntöttük.

Mivel a nagyhéten az asszonyoknak sok a tennivalójuk, az ő helyüket átvéve az ifjúsági egyetemes derekasan helytálltak a kürtöskalács-sütésben. Ugyancsak a nagyhéten tizenegy nőszövetségi tagunk, hat körzetfelelősünk meglátogatott tizenkét súlyos beteget és huszonnégy idős egyháztagnak, akiknek nőszövetségünk húsvéti csomagot készített, üdvözlőkártya kíséretében. Egy nehéz sorsú kétgyermekes családot szintén húsvéti édességekkel ajándékoztunk meg. Összesen 36 húsvéti csomag készült.

A hagyományosnak tekinthető kürtöskalács-sütés e hónapban is szép eredményeket hozott: összesen 277 gyönyörű, cukormázos kalácsot.

Április 5-én dr. Vitális Gizella háziorvos volt a vendégünk. Hasznos tanácsokkal látott el, és sok kérdésünkre választ adott. Túl a sok-sok vallomáson, két nőtestvérünk születésnapját ünnepeltük meg. A meghívottunknak pedig egy csokor virággal és könyvjelzővel kedveskedtünk.

7-e és 12-e között a templomban zajlott meszelés után nagytakarítást végeztünk. Nőszövetségünk asszonyai kimosták, kikeményítették a kézimunkákat, terítőket. 15-en dolgoztunk, összesen mintegy 60 munkaórát.

26-án tizenheten vettünk részt a Magyarországon megrendezett VII. KUN Konferencián.

Májusban kezeink között 130 kürtöskalács sült fényes-barnára.

(Benedek Enikő)

Ez év áprilisában is sor került az udvarhelyi egyházkör nőszövetségeinek éves találkozására. A szépen megszerkesztett meghívó és az alapos előkészítés eredményeként 18 egyházközségből 90 unitárius asszony vett részt ezen a találkozón.

Számvetés Homoród-szentmártonban

Az áprilisi időjárás sem hangolta le a székely ruhában érkezett nőket, és a kedves fogadtatás, a meleg tea és kávé, az illatos kalács mind kellemes vendégfogadónak bizonyult. A gyülekezés ideje alatt régi ismerősként üdvözöltük egymást, és a személyes beszélgetéseken tapasztalatokat gyűjtöttünk egymás tevékenységéről.

A szép kezdő események, a zászlók bevonulása, a vándorabrosz átadása és átvétele jelzés értékűek voltak a jelenlevők számára, és további közösségi tevékenységre ösztönöznek. Szombathelyi József helyi házigazda-lelkész köszöntőjében üdvözölte az érkezőket és eredményes munkát kívánt a megjelenteknek.

A beszámolókat György Izabella körí titkár ismertette összegezve, és minden körből egy-egy érdekes eseményt emelt ki az elmúlt időszakból. Az országos elnökség részéről Asztalos Klára elnöknő a nőszövetségek tevékenységeit értékelte, rávilágított arra, milyen fontos az unitárius asszonyok jótékonykodó, önkéntes munkája.

A szép prédikáció, amelyet Nagy Adél recsenyédi lelkész tartott, az asszonyi sors és önfeláldozás szép példáit szolgáltatta. Az imáról elhangzott előadás pedig, amelyet Székely Kinga-Réka lelkész vezetett fel, felejthetetlen élményt nyújtott minden jelenlevő asszony számára. Az előadás után a csoportos tevékenységek során megszületett két szép ima, amelyeket majd a kör elnökség megfelelő módon nyilvánosságra fog hozni.

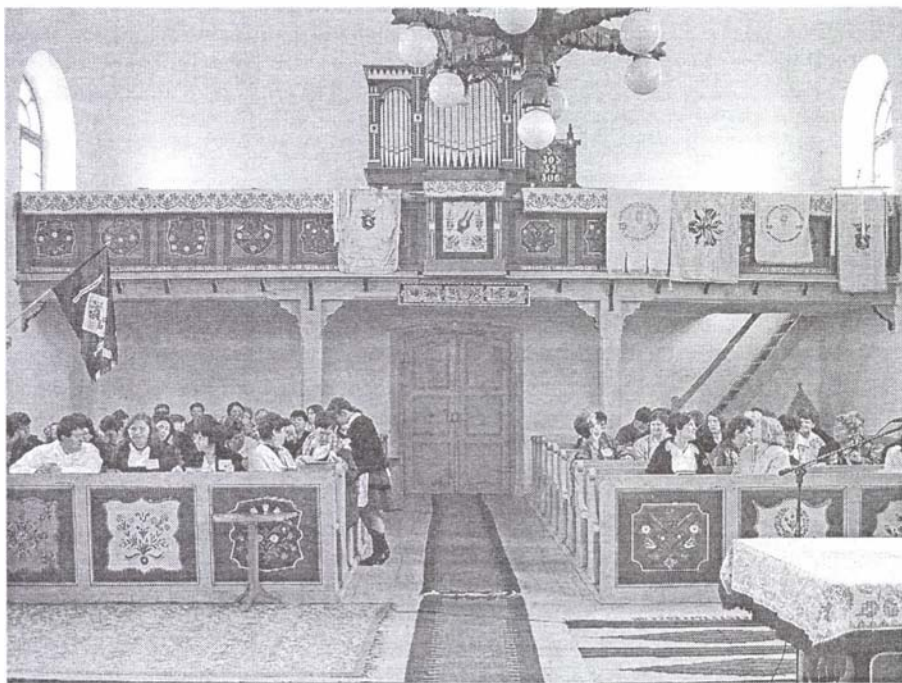
A szeretetotthonban kiállított fényképeket megtekintve kedves emlékek ele-

vedtek fel a múlt évi tevékenységekről. A befejezőként felkínált ünnepi ebéd a szentmártoni asszonyok hozzáértő szolgalmát dicsérte. Kellemes napot töltöttünk mindannyian Homoródszentmár-

tonban. Emlékként őrizzük az ajándékba kapott falufüzetet és a szép könyvjelzőt.

A jó Isten segítségével találkozunk jövőre Szentegyházán.

Blénessy Jolán

Az öröm napja Magyarsáron

2008. április 26-án a Küküllői Unitárius Egyházközség nőszövetségeinek képviselői Magyarsáron gyülekeztek, hogy megtartsák évi közgyűlésüket.

A helybeli nőszövetség tagjai szeretettel, gazdagon terített asztallal fogadták az érkezőket, és kitűzőket adtak át. Mintha egy nagy család gyűlt volna össze, örömmel köszöntöttük egymást. A közgyűlést a Pákey Lajos által tervezett templomban tartottuk. Az áhítatot ifj. Kozma Albert helyi lelkész tartotta, majd ismertette az egyházközség rövid történetét. Üdvözlő beszédet Nagy Endre esperes, Szabó Magdolna főtisztelendő asszony és Kozma Erika, a helybeli nőszövetség elnöke mondott. Az üdvözlő beszédek elhangzása után Nagy Rozália körí elnök felkérte a nőszövetségek képviselőit, hogy a körí beszámoló után beszéljenek előző évi tevékenységeikről. Hallgatva a beszámolókat mindannyiunkban megerősödött a tudat, milyen fontos szerepe van az asszonyoknak az egyházközségek életében. Ott vannak a templomok javításánál, a papilakok rendbetételkor, ha vendégek érkeznek, ők fogadják, rendezvényeken tevékenykednek, betegeket látogatnak, szeretetsomagot készítenek, énekelnek a kórusban, kézimunkáznak, karácsonykor örömet szereznek a gyermekeknek, imádkoznak a messi földön élő asszonytársaikért, verset mondanak, hagyományait őrzik, meglátogatják a szomszédos nőszövetséget, templomba járnak imádkozni és zsolnárt énekelni.

Asztalos Klára, az UNOSZ elnöke elismerően beszélt a körí nőszövetségeinek tevékenységeiről, amelyek tükrözik az

asszonyok önzetlen tevékenységét és szeretetét. Figyelmünkbe ajánlotta, hogy adóink 2%-ával támogathatjuk az UNOSZ tevékenységét. A hozzászólások rendjén javaslat hangzott el egy körí vándorabrosz elkészítéséről.

A désfalvi nőszövetség 2009 februárjában fogadja a választmány munkaiülését. A bethlenszentmiklósi nőszövetség a 2009. évi körí közgyűlés megszervezésére vállalkozott. Az istentiszteleten a szószéki szolgálatot Nagy Adél recsenyédi lelkész végezte, prédikációjának alap gondolatát Ruth könyvből merítette. Az énekvezéri teendőket Dezső Margit Hajnalka látta el.

Az istentiszteletet követően a helyi nőszövetség rövid műsorát hallgattuk meg. Ezután sor került a Bandi Dezső Múzeum meglátogatására. A kiállított tárgyakat a nőszövetség tagjai gyűjtötték, adományozták, és rendezték el a múzeumul szolgáló kántori lakásban. Élmény volt látni régi sárosi szobát, konyhát, népviseletet és használati tárgyakat.

Összevetelünk második részében Bernád Ilona előadását hallgattuk meg, aki a 90-es évek elejétől foglalkozik természetgyógyászattal, hagyományos orvoslással. Előbb a magyar népi orvoslás módszereit kutatta, majd ősi népek gyógyításkultúráját is. A magyar népi hagyományrendszerben, orvoslásban fellelhető a világ más népeinek sok-sok tudása, módszere, hisz ez a tudás ősi és egyetemes. Beszélt az ősi rítusokról, ceremóniákról, pszichoterápiai módszerekről, amelyek célja megerősíteni a beteg testet, lelket, hogy a betegséget legyőzze. Arra kell törekednünk, hogy ésszerűen táplálkozzunk, éljünk, megelőzve ezzel a betegséget.

Búcsúzáskor mindannyian éreztük: eredményes napot zártunk. Lelkünk megtelt szeretettel, örömmel, amely erőt ad egy következő alkalomig, hogy munkánkat Isten dicsőségére, embertársaink örömére végezhessük.

Péterfi Erika

Maros-köri nők a Dávid Ferenc téren

Hosszantartó huzavona után megszületett a döntés: a Kövesdomb nevű városrész nyugati részén levő terület neve: Dávid Ferenc tér. Nemcsak városunk unitárius, de egész magyar lakossága számára örömteli győzelmet jelentett – ismervén a konok ellenállást a magyar utcanévek ügyében. A tér ékköve a Kövesdombi Unitárius Egyházközség gyönyörű, új temploma, amely szépségével, méltóságával egyaránt kifejezi a 21. századi ízlésvilágot úgy, hogy beleilleszkedik az évszázados erdélyi építészeti stílusba, hirdetve híveink unitárius szellemiségét.

Április 19-én a Bözödi Györgyről elnevezett tanácssteremben tartotta évi közgyűlését a Marosi Egyházkör nőszövetségeinek képviselője. A találkozót megtisztelték jelenlétükkel az UNOSZ vezetői: Szabó Magdolna, Asztalos Klára, Zsákó Erzsébet. A nemrég EMKE-díjat nyert szabédi tiszteletes, Jenei Sándor áhítata után Kecskés Noémi tiszteletes asszony, a marosi kör elnöke üdvözölte a megjelenteket, és ismertette a templom építésének történetét az alapkö elhelyezésétől a 2006-os átadásig. Emlékeztetett arra a szilárd akaratra, sokezer munkahóra, amely a hívek áldozatkészsége árán lehetővé tette e szép templom megépülését. Ma már a kövesdombi templom nemcsak Isten hajléka, de rendezvényei révén beépült a város kulturális, szellemi életébe is.

Ezután következtek a különböző nőszövetségek beszámolóit, amelyek színesek voltak, sokféle tevékenységet öleltek fel. A közmunkáktól a különféle kulturális rendezvényekig, a kézimunkázástól a hagyományok ápolásáig, tudományos

előadások szervezésétől a szociális gondozó munkáig mindenről szó esett. Egyetemes egyházunk egyetlen alapítványa, amely magányos, kisnyugdíjas idős személyek gondjain enyhít, az Unitarcoop képviselője is bemutatta (anyagi gondokkal terhelt) tevékenységüket. A közgyűlés szépséghibája mindössze az volt, hogy a

marosi kör 21 egyházközségéből csupán 11 képviselője jelent meg.

Az értékelő és iránymutató beszélgetést orvosi előadás követte, melyet dr. Andorkó Orsolya tartott, majd kötetlenebb formában, fehér asztalnál osztották meg gondolataikat, örömeiket asszonyaink.

Derűlátó hangulatban váltunk el, folytatni otthon a megkezdett munkát, vagy éppen új dolgokba fogni, a jövő évi közgyűlésig gyümölcsöztetni az itt szerzett tapasztalatokat.

Kisgyörgyné Barla Júlia

Nőszövetségi élet Tordán

Alább néhány mondatban bemutatjuk a tordai nőszövetség munkáját. Úgy gondoljuk, az, hogy magunkról írunk, nem jelenti azt, hogy dicsekszünk.

Minden héten, csütörtöki napon tartjuk az összejöveteleinket. Megesik néha, hogy objektív okok miatt elmarad a találkozás, s akkor hiányérzetünk van. Taglétszámunk csupán 26 fő, az állandó résztvevő 20 személy. Sok környékbeli nőtestvérünknek választania kell, hogy csütörtökön vagy vasárnap jöjjön fel a városba. Szeretnénk, ha mindkét alkalommal megtisztelnének jelenlétükkel, de annak is örvendünk, ha legalább vasárnap találkoznánk a templomban. Egyházi énekeket tanulunk, ételrecepteket gyűjtünk, kokárdát készítünk, könyvjelzőket varrunk, közös kirándulást szervezünk, teadélutánokat tartunk. Nagy érdeklődéssel hallgatjuk a meghívott előadók előadásait is. Legutóbb Szaniszló Miklós történelemtanár tartott helyismereti tájékoztatót városunk múltjáról és nevezetesebb épületeiről.

Tartjuk a kapcsolatot más nőszövetséggel is. Így az idén februárban került sor a mézskői nőszövetség vendégfogadására.

Rendszeres tevékenységeink közé tartozik a honvéd hősök sírjainak rendben tartása az ótordai temetőben. Itt jegyzem meg, hogy sajnos ebben a tevékenységben csak az idősebb korosztály vesz részt. Az elkövetkezőkben egyik feladatunk az lesz, hogy mi, nagymamák az ilyen látogatások alkalmával vigyük magunkkal unokáinkat, hogy elmondjuk és megmutassuk nekik a régi szomorú történeteknek a szín- és kegyhelyeit.

Betegeket, időseket is látogatunk, és ilyenkor apró ajándékokkal kedveskedünk nekik. Igyekszünk Lókodra is elérni, ha nem is minden évben, de legalább kétszer.

Kérjük a jó Istent, adjon erőt, egészséget, hogy munkánkat becsületesen, szeretetben végezhessük!

Fülpökné Nagy Katalin

ifjúsági oldal

Köri találkozó Magyarzsákodon

Ősszegyül a „csipet-csapat” a „67-es út mellett”, a síneknel. Így kezdődik a hétvége, amelynek első mozzanata – a sofőrre való várakozás. A mellettünk elhaladó emberek szemében mintha igazi „földművesek” volnánk. Miután kigítáztuk, -énekeltük magunkat, begyúródtunk a furgonba, és széleseben haladtunk közeli

helyeken, dombokon, hegyeken – egészen Magyarzsákodig. Mivel nem volt otthon a házigazda, a kártya szerencsésében bízva kipróbáltuk, milyen érzés, amikor sokan ülnek egymás ölébe. De nemsokára megérkezett a ház ura.

Aztán jött a maffia-főnök, és néhány társával együtt megpróbált a falubeliek

ellen fordulni. Az életben maradt közösség nem tudta feldolgozni a veszteséget, ezért éjfélkor mindenki fölment a templomba, hogy részt vehessen a hétvége első áhítatán. Megtudták, hogy itt egy olyan közösségről van szó, amelyben nincsenek szintkülönbségek, mindenki egyenrangú, csak van, aki tapasztaltabb, hiszen több alkalma volt arra, hogy kipróbálja magát az önálló munkában.

Akadt néhány merész jelentkező, aki lehetetlent nem ismerve nekivágott, hogy

megtapasztalja a temető éjszakai varázsát. A holdtölte sok rejtett érzésre derített fényt. Kiderült, hogy az emberi léhség mögött komolyság bújkál. Felnyitotta szemünket arra, hogy hallgatni arany, mert mindenki képes arany gondolatokat „mondani”. Ezért az oly büszkén emlegetett szólásszabadságban (minden türelmetlenségünk ellenére) figyelmesen ki kell várnunk, míg társaink mondatának végén meglátjuk a pontot. Rájöttünk arra, hogy lehet úgy is beszélni, hogy ne sértjük meg egymást. A paraszt szó helyett ezután a földművest használjuk.

Jó reggelt kívánok, tornászni kéne már! Ha későn keltél, pizsamában maradsz, de mindenképp a torna a legjobb módja a friss és üde ébredésnek. Az illatos bundáskenyér után lelkünk kényeztetésébe kezdünk a templomi áhítat révén. Lassan élénk tárult, milyen tevékenységekben „merül ki” a hétvége, és természetesen vele együtt a résztvevők is.

Lehet egyszerre két dolgot is végezni? Igen, csak nem egy személynek! Ezért kétfelé szakadt a csapat. Egyik fele, a lazítani vágyók megmászta a dombot, hogy ott a tavaszi frissességben elmélázhassanak a játék értelmén, fontosságán. A gondolkodni vágyók stratégiai megbeszélésen vettek részt, kreatív módon terveztek a közösen megvalósítható lehetőségekről.

Ismét együtt vagyunk, és most már hitelesebb képet kaphatunk a temető varázsáról: értéktelennek vélt sírköveket láthatunk a vetítővászonon, miközben hallgatjuk a róluk szóló történeteket. Nem fordul fel az étel a gyomrunkban, sőt in-

kább megbarátkozva az öregedés és elmúlás gondolatával fogyasztjuk el kedvenc szakácsunk főztjét.

Az idő és a hely kiváló alkalom az amatőr focira, de még inkább egy Románzsákodba való gyalogtúrára, ahol egy igazi román monostorba ülhettünk be, hogy egy más vallás hitfelfogásába is bepillanthassunk. Ez a séta sok ismeretet és élményt nyújtott számunkra, de lazábbá tette az egymás közti kötelékeket is.

A természet bővítő illatától megfáradva terültünk ki a matracokon. De szó sincs lazulásról! Átadtuk magunkat A holt költők társaságának, akik a filmvászonon az árral szemben haladtak. Nagy árat kellett fizetniük azért, hogy álmaik szertint éljenek.

Ismét egy finom vacsora, ismét egy szívet melengető áhítat. Nagy feladat összezegezni egy hétvégét, ha még nem volt ilyenben részed. De Emi, azaz Falánkikerl nem ismer lehetlent. Nem csak a maga meglátásait mondja el, de mindenkünknek lehetőséget ad arra, hogy érzéseinket, egymástól szerzett tapasztalatainkat megoszthassuk az immár csapattá vált közösséggel. Megfejtette a nagy titkot: miért kellett az első áhítaton magunk elé tennünk a köveket, majd a következő alkalommal közelebb, míg végül egészen szoros kört zártak be. A kövek jelképesen mi magunk voltunk. A távolság fokozatos csökkenése pedig a köztünk kialakuló barátság egyre szorosabb kötelékét jelentette.

Szoros kötelék... Mit is jelent ez valójában? Egyszerűen csak annyit, hogy nem

várjuk a vasárnap délutánt, nem akarunk megválni egymástól. Minden pillanatot egymással szeretnénk töltöni. És többé-kevésbé sikerül is egészen hajnalig. Ekkor már nem fontos gondolkodni, csak könnycsordulásig nevetni a Falánkikreken, a földműveseken, azon hogy kimegy Mórica az alpesi hegyekbe... Hogy miért, ki megy ki és hova megy, teljesen lényegtelen.

Vasárnap a meglepetések napja. Apró örömeik, amelyek sokat érnek. Tivadar napja, de Tivadar nem tud róla egészen addig, míg föl nem megy a szószerkekre. Ekkor elmosolyodik, hiszen szemébe villan egy lap, amelyen a felköszöntés mellett egy feladat áll. A prédikációjába bele kell foglalnia az általunk személyesen megfogalmazott érzéseket, jelképeket.

Meglepetés a gyülekezetnek, hiszen ajándékot kapnak tőlünk: éneket és élményt adunk át nekik. A különböző méretű kövek és a homok mesél rólunk Boti által, akinek először adódik alkalma arra, hogy spontán módon szedje össze gondolatait a templom piacán. Boldog születésnapot – szól a dal a Falánkikreknél. A meglepetések sorát magunkban zárjuk le. Örülünk egymásnak, örülünk annak, hogy örömet szerezhattunk.

Várjuk a sofört, gazdátlan a papilak. Ahogy jöttünk, úgy megyünk, de ami volt, nem feledjük. Megtanultuk, hogy mindenki a hegytetőn akar élni, anélkül, hogy tudná: a boldogság a meredély megmászásában rejlik. Mi, ott Zsákonon, együttes erővel nekiláttunk a meredély megmászásának...

Adorjáni Csilla

Egyletes körút a marosi egyházkörben

Lelkes kis csapatunk újra összeállt, hogy a marosi egyletekhez ismét ellátogasson, és programjainkkal, játékainkkal színesebbé tegyük napjaikat, illetve ismertessük a közelgő rendezvények időpontjait.

Péntek délután elindultunk. Szokásunktól eltérően kivételesen korán érkeztünk meg Nyárádgálfalvára, úgyhogy még arra is volt időnk, hogy egyeztessük a napi teendőket. Amikor megérkeztek a helyi fiatalok, közösen megnéztük a nyárádszeredai sportdélutánról készült képeket, majd utána sétáltunk egyet a faluban, mialatt a tanácsteremben előkészítették a terepet a tervezett „beavatáshoz”. Visszaérkezésünk után minden résztvevőt sikerült „beavatni”. Akkor ért az igazi meglepetés, amikor az órára néztünk, és észrevettük, mennyire eltelt az idő. Gyorsan indulnunk kellett tovább, mert a nyárádszentmártoni fiatalok már vártak ránk.

Kis késéssel ugyan, de megérkeztünk Nyárádszentmártonba. Itt Hegedűs Tivadar átvette az irányítást, és elkezdte a nyári színjátészó találkozó megtervezését. Búcsúzkodás után hazafele indultunk, hogy otthon kellőképpen kipihenjük magunkat, és felkészüljünk a szombatra.

Szombat reggel Székelykál felé indultunk, ahol egy teljesen új egylet várt ránk. Eltértünk a tervezett programtól, mivel nagyon visszahúzódóak és távolságtartóak voltak a jelenlevő fiatalok. Énekléssel, beszélgetéssel, történetek mesélgetésével töltöttük ki a rendelkezésünkre álló időt. Ismertettük az ODFIE szerepét, céljait, és ezek után – mivel már szinte kifutottunk az időből – indultunk Nyárádszeredába. Itt rövid időn belül közös énekléssel és beszélgetéssel nagyon jó hangulatot teremtettünk, még egy közös himnuszt is kitaláltunk!

Nyárádszeredából Csokfalva fele indultunk. Az elején csak ketten voltak, a végére összegyűlt egy jó kis csapat, és már Tivadarnak sem volt „kisebbségi érzése”, mivel a társaság több mint fele fiú volt. Itt inkább a színjátszásra fektettük a hangsúlyt, és bátorítottuk őket a színjátészó találkozón való részvételre. Egy közös színdarabot is megpróbáltunk összehozni, kisebb-nagyobb sikerrel. Miután búcsút vettünk a csokfalviaktól, az utolsó helyszínre, Bözödre igyekeztünk. Az út miatt nagyon nehezen és lassan jutottunk célba, de késésünk ellenére is mindannyian megvártak. Olyannyira jó csapat gyűlt össze, hogy játékra és komoly beszélgetésre is kaphatók voltak. Nehéz szívvel búcsúztunk tőlük, és elindultunk éjszakai szálláshelyünkre, Magyarzsákodra. Zsákonon kipihentük magunkat, és másnap korán reggel hazaértünk. Emlékeinkkel azóta újraéltük a körút kellemes és kellemetlen mozzanatait egyaránt.

Székely Emília

Székelyudvarhelyi Unitárius Ifjúsági Napok

Áprilisban a székelyudvarhelyi egyházközségben fontos rendezvényre került sor. Idén második alkalommal szerveztük meg a Székelyudvarhelyi Unitárius Ifjúsági Napokat. E napok keretében a 2008-as egyleti év témáját dolgoztuk fel, így tehát ez a *Családosan* elnevezést kapta.

Az április 3-ára és 6-ára között lezajlott programsorozat a középiskolás korosztályt célozta meg, ám a helyszínen egy alacsonyabb átlagéletkorú csoport alakult ki! A rendezvény hivatalos megnyitója csütörtökön volt, bár a tényleges foglalkozások péntek délután kezdődtek. A nyitó istentiszteletet Nagy Adél recsenyédi lelkes tartotta, amelyet gitáros ének tett hangulatosabbá, valamint egy ifjú is besegített egy gyönyörű imával.

Másnap, április 4-én a rendezvénynek otthont adó 2. számú székelyudvarhelyi egyházközség templomának különböző termeiben választható foglalkozások zajlottak, így a résztvevők gyöngyöt fűzhetnek, gipszt vagy bütort festhetnek, bogozhattak, vagy akár maratoni filmnézésbe merülhettek. A kézműves foglalkozások nagy sikernek örvendtek.

Szombat reggel *Mesevár* címmel gyermekprogrammal készült a szervező csapat. Itt megjelentek az egészen kicsik is, akik még csak óvodába vagy bölcsődébe járnak. A játékos, énekléssel teli délelőtti újabb rövid kézműves-foglalkozás következett, majd délután immár ismét a nagyobbakkal folytattuk az ifjúsági napokat. Egy pszichológus, egy pap és egy diáklány előadása között választhattak a gyerekek. Ezek az előadások a családról szóltak különböző nézőpontból, de elhangzott egy kábítószerekről szóló előadás is. Ahogy ez a programrész lejárt, a jelenlévők csoportokba oszlottak, majd a kialakult öt csapat megkezdte a versenyt a II. Székelyudvarhelyi Unitárius Ifjúsági Napok vetélkedőjének győztes címéért.

A bástyázás és a staféta-szerű versenyszámok után a csoportok különböző témákra még egy-egy rövid jelenetet is bemutatottak. Végül a Mustármagok csapata nyerte el az első helyet. A hosszúra nyúlt vetélkedő feszültségeit egy gitárestében vezettük le. Akinek még volt ereje, az az éjszakába nyúló gitáresten minden számára kedves számot elénekelhetett.

Már szinte hagyománynak számít, hogy miután lejár a vetélkedő, és még mielőtt elkezdődne a buli, azok az udvarhelyi fiatalok, akik részt vettek a rendezvényen, fáklyákkal és énekekkel vonulnak végig egy útszakaszon. A csodálatos esemény utolsó mozzanata vasárnap délelőtt zajlott, amikor a két udvarhelyi unitárius templomban párhuzamosan zajlott két ifjúsági istentisztelet. A Rácz Mária és Rácz Norbert által végzett szószéki szolgálat nemcsak a fiatalok számára volt érdekes és különleges, hanem a gyülekezet idősebb tagjai is örömmel fogadtak egy újszerű, nem csak orgonaszóval kísért istentiszteletet. Hegedű, gitár és zongora kísérette az énekeket, amelyeket nem csak a fiatalok énekeltek.

Összességében a *családosan* lezajlott Unitárius Ifjúsági Napok több mint száz gyereket mozgattak meg. A jövő nemzedékét így már biztosan érdekli majd az ifjúsági egylet munkája. Reméljük, lelkesedésük kitart az évek során, és méltó utánpótlásai lesznek a mai egyleteknek. A rendezvény sikerességét az is bizonyította, hogy a gyerekek alig akartak hazamenni, és már alig várják, hogy újra részt vehessenek valami hasonló eseményen.

Gergely Noémi

Stratégiáztunk

Szabadelvűség, szellemiség, rugalmasság, sokszínűség, eszmeiség, együttműködés, hagyományörzés és -ápolás: Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet.

Április 26–28-án az ODFIE stratégiafejlesztő műhelymunkájára került sor Homoródmáson. A Választmány tagjai néhány munkatárssal együtt működési tervet próbáltak kidolgozni a szervezet számára a 2008–2011-es időszakra.

A stratégia főbb pontjai a következők voltak: a szervezet jövőképe felülvizsgálata, stratégiai célok meghatározása, valamint részstratégiák kidolgozása. A szervezeti jövőkép tekintetében a következő elemekre figyeltünk: földrajzi kiterjedtség, szolgáltatások, emberi és anyagi erőforrások, infrastruktúra, arculatalakítás, alapértékeink megfogalmazása.

Ennek mentén az alábbiakban megpróbálom összefoglalni megújult stratégiánkat.

Az ODFIE az Erdélyi Unitárius Egyház keretében működő ifjúsági szervezet, amely elsősorban az unitárius fiatalokat kívánja megszólítani, de minden szabadelvűen gondolkodó más felekezeti fiatal is tagja lehet. Az élő vallásosságot hirdeti, feladatának tekinti a szellemiség és vallásosság erősítését a fiatalokban, egy egészséges nemzeti öntudat építését, az oktatást, tájékoztatást, a tehetséggondozást és -ápolást, a segítségnyújtást. Mindezeket különböző tevékenységek, rendezvények, kiadványok által kívánja elérni.

A „stratégiázás” rendjén három szintet különböztettünk meg: helyi, kör- és országos szintet. Ennek megfelelően az ún. SWOT-elemzés segítségével megvizsgáltuk a szervezet erőssé-

geit, gyengeségeit, és számba vettük a külső lehetőségeket, veszélyeket. A részstratégia megfogalmazásánál a kívánt működés elérésének módjaira javasoltunk megoldásokat.

Az ODFIE alulról felfelé épülő szervezet, amelyben a helyi egyletek képezik a szerkezet alapját. Beszéltünk arról, melyek a helyi szinten működő egylet jellemzői, melyek az egyletvezető feladatai, hogyan segítsük a helyi egyletek működését, milyen ötletekkel lehetne a fiatalok érdeklődését az egyleti tevékenység fele terelni stb.

Kör- szinten leginkább a kör- ifjúsági lelkesek és a kör- képviselők feladatait tárgyaltuk. Az említett személyek munkája (főleg a körutak és különböző kisebb rendezvények révén) a helyi egyletek működését, illetve az egyházközségben belül működő alapszervezetek hatékony kommunikációját hivatott segíteni. Országos szinten meghatároztuk a Választmány szerepét, értékeltük a rendezvényeket, a meglévő infrastruktúrát és a gazdasági helyzetet.

A stratégiafejlesztés talán egyik legfontosabb része a társadalmi jövőkép felvázolása volt. Szép dolgokat képzelünk el, változatos és sokakat megmozgató rendezvénytárunk van – de miért is foglalkozunk ezzel tulajdonképpen, miért is egyletezünk? Az egylet tagjaiként a szabadelvűséget és a fiatalos, emberközpontú vallásosságot hirdetjük. Elképzeléseink szerint az egyletnek hatása volt, van és lesz társadalmunkban úgy, ahogyan mi is érezzük annak hatását. Ha például egy 2070-ben egyletező vagy akár egyletes múlttal rendelkező embert képzelünk magunk elé, szeretnénk, ha a következőképpen jellemezhetnénk őt: nyitott, keresi az Istennel való kapcsolatot, rugalmas, minőségre törekvő, kulturált, hagyományörző, egészséges nemzeti öntudattal rendelkező, családközpontú, és mindig szem előtt tartja az erőszakmentességet elvét! Így legyen!

Vas Réka

Kedves Gyermek!

Amikor egy virágra néztek, gondoltok-e arra, milyen gyönyörű Isten alkotása? Mindaz, amit mi Istentől kaptunk, róla beszél, jóságáról, gondviseléséről. Az ember is alkot. Utánozza a teremtett világ szépségét. Így született meg a művészet: az építészet, a szobrászat, a zene, a festészet, az irodalom, a táncművészet. E lapszámban egy kis ízelítőt kaptok minderről, hogy ezáltal ráhangolódjatok a nyári táborokra. A mostani kérdések megfejtésével könyvjutalomban részesülhatsz, az eddigi eredmények összesítését következő lapszámunkban közöljük.

A megfejtéseket (június 1-ig) a már jól ismert címekre várjuk: Fekete Levente: 527005 Aita Mare Str. Főút 349 Jud. Co. vasna, vagy levente63@gmail.com.

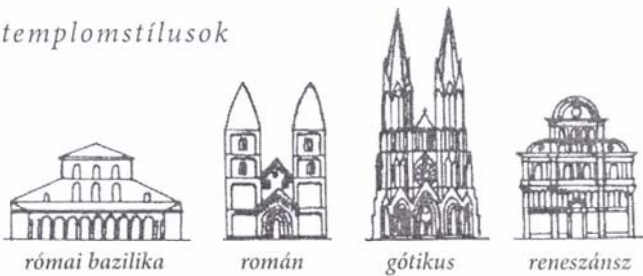
Az épülő templom

Az alábbi bibliai helyek közül hol van szó épülő templomról? (10 pont)

- a. Zsolt 86,7 b. Zak 8,9 c. Mt 3,13

Településed unitárius temploma

templomstílusok

római bazilika

román

gótikus

reneszánsz

barokk

klasszicista

romantikus

(poszt)modern

A) A képeken látható templomok segítségével válaszd ki milyen stílusban épült a te templomod. (5 pont)

B) Hányban épült? (5 pont)

C) Rajzold le a te templomodat! (5 pont)

A híres barlang

Spanyolország Andalúzia tartományában, a Pireneus-hegységben van egy barlang, amelyben az őskorban (i. e. 17 500–13 500) készült csodálatos festményeket fedeztek fel 1879-ben. Ezek a festményeken bölényeket, vaddisznókat, mamutokat láthatunk. Ha helyesen megfejted a betűrejtvényt, és a kezdőbetűket összeolvasod, megtudhatod e híres barlang nevét. (10 pont)

1. Jézus ezt a szót használta, amikor Istenről mint Atyjáról beszélt (Mk 14, 36)

2. Ez az evangélium beszéli el a legrészletesebben Jézus születésének a történetét.

3. Ide menekült Jónás Isten parancsa ellenére Ninivé helyett. (Jónás 1,1–3)

4. Az Ószövetségnek 31., egyben legrövidebb könyve.

5. Saul király kisebbik lánya, aki Dávid király egyik felesége volt. (2Sám 6,16–23)

6. Jákób új neve, amelyet azon az éjszakán kapott, amelyen addig tusakodott imádságában az Isten küldöttével a Jabbok révénél, amíg Isten meg nem áldotta. (1Móz 32,28)

7. Jákób feleségének neve. Férje 14 évet szolgált érte apósánál Lábánnál. (1Móz 29,18.30)

8. Jézus egyik tanítványa, Péter testvére. (Mt 4,18)

1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									

Madarak és Fák Napja

A magyarság mindig élen járt a környezetvédelemben. Chernel István (1865–1922) kezdeményezésére már 1902. május 10-én megszervezték a Madarak és Fák Napját. A Magyar Madártani Egyesület, illetve a Nyugatmagyarországi Egyetem és az Év Fája Alapítvány minden évben kijelöl egy madarat és egy fát, amely a Kárpát-medencei magyarság számára kiemelten fontos. 2008-ban a kanalasgém az év madara, a törékeny fűz pedig az év fája. Írj egy maximum fél oldalas történetet a következő szavak felhasználásával: tollazat, törékeny fűz, bóbíta, cipő, fészek, életkora, kanalas gém, levelei, tojás, barkák, pióccák, hordágy, védett, veszélyeztetett, éles és magassága. (20 pont)

Bibliai hangszerek

A Bibliában sok hangszerről olvashatunk. Találd meg a betűrengetegben az alább felsorolt 8 hangszer magyar nevét! (10 pont)

- Membranofon ütős hangszer, héberül tóf
- Kordofon ütős hangszer, kimbala
- Fogólap nélküli pengetős hangszer, kithara, psalterion
- Jellegzetes magyar népi pengetős hangszer, nebel
- Ajaksípos fafúvós hangszer, khalil
- A futballbíró is használja, syrxin
- Juhászok hosszú fúvós hangszere, sófár, jobél, keratiné
- Katonaságban is használják ébresztőként, chacoceráh

K	Ü	R	T	Y	W	K	F	R	K
M	P	S	I	P	O	Q	U	I	É
T	O	I	U	B	H	Ú	V	P	Z
R	C	I	M	B	A	L	O	M	I
X	I	A	L	V	D	R	L	A	D
W	T	S	H	Á	R	F	A	V	O
F	E	R	Ű	P	Ó	Ö	G	C	B
T	R	O	M	B	I	T	A	A	O
H	A	E	S	O	R	N	F	L	É

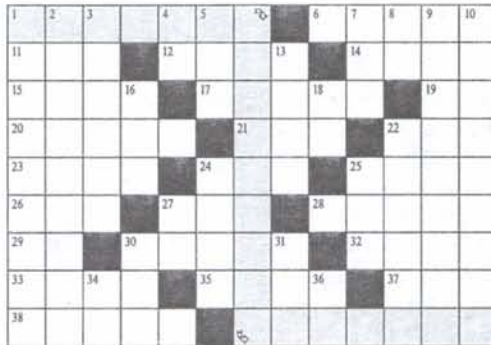
Nyomós ok

Két barát beszélget:

- Hallottad, Kovácsot kirúgták a vállalatától!
- Miért?
- Kopogtatás nélkül ment be a főnök irodájába!
- De hiszen más is ment így be!
- ...! (A poén a rejtvényben)

Vízszintes: 1. A vicc poénja. 6. A ház szeme. 11. Kettő alkotja. 12. Ötlet. 14. Gyümölcsféle. 15. Állat fekhelye. 17. Megőrzött tárgy. 19. Asztácium vegyjele. 20. Nemesgáz. 21. Ajtót szélesre nyit. 22. Az ENSZ munkaügyi szerve, röviden (ILO). 23. Arab férfinév. 24. Sporttrikó. 25. Helyeslés. 26. Készül a tészta a lerben. 27. Pinceszag. 28. Szovjet-orosz titkosszolgálat volt. 29. Szintén. 30. Van rá mód. 32. Ritka női név. 33. Afrikai állam. 35. Algériai város. 37. Görög betű. 38. Koordináta-rendszer kezdőpontja.

Függőleges: 1. Indusztrializáló. 2. Diszeladás. 3. Lekoptat. 4. Német és olasz autójel. 5. Szigligeti ..., magyar színműíró volt. 7. Csillagkép. 8. Olló közepe! 9. Izraellel ellenséges nép tagja. 10. Bakák éneklék. 13. Megszégyenít. 16. Jókai személyneve. 18. Vérédegy. 22. Nyelvtani fogalom, van főnévi is, melléknévi is. 24. Sokat akar egyszerre. 25. Olasz, svéd és spanyol autójel. 27. Ellenben. 30. Csüng. 31. Görög betű. 34. Libahang. 36. Intő közepe!

Kisfiú-logika

Apuka elhatározza, hogy felvilágosítja Pistikét bizonyos dolgokról:

- Ide figyelj kisfiam. El kell neked mondjam, hogy angyal nincs, én hozom a karácsonyfát és az ajándékokat neked. Nyuszi sincs, a tojásokat is én festem.
- Mikulás sincs? - kérdezi Pistike.
- Nincs fiacskám, én rakom meg a cipődet, én hozom a virgácsot is.
- A gyerekek szeget üt a fejébe a dolog, és így szól:
- ...? (A poén a rejtvényben)

Vízszintes: 1. A poén első része. 13. Leccsavar. 14. Haláltusa. 15. Ellopó. 16. ... Itell, a tők alsó a magyar kártyában. 18. Iskolai szolgálatos. 19. Helyeslés. 20. Földre omlik. 21. Nem tud tovább menni. 24. Eléggel. 25. Rossz előjel. 27. Afrikai állam. 29. Zsíros. 31. Richard ..., amerikai filmsztár. 32. Gárdonyi Géza műve. 34. Ez is, ..., mindenik. 36. Égéstermék. 39. ...tő, falu Fehér megyében. 40. Ezen megyünk fel a padlásra. 42. Magyar nagybögművész volt (Aladár).

Függőleges: 2. Mókusféle állat. 3. Összetett szó második fele. 4. Gömbölyű. 4. Magyar énekes. 6. Triko. 7. Forrón fogyasztott szeszes ital. 8. Nauru fővárosa. 9. Idegen férfinév. 10. Angol tagadás. 11. Egyesület. 12. Régi varrógépmárka. 13. A poén befejező része. 17. Kábítószer. 19. Álldogálás, várakozás. 22. Kezében tartva ide-oda mozgat. 23. Üdülőhely a Balaton mellett. 24. Ultraviola, röviden. 26. Majdnem forró. 28. Tejtermék. 30. Valamint. 33. Ahhoz hasonló. 35. Ezen a helyen. 36. Maró anyag. 37. Az egyik szülő. 38. Egyik legfontosabb szervünk. 41. Skálahang.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: 2008. július 5-e. Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét júliusi lapszámunkban közöljük.

Márciusi rejtvényeink megfejtése: A nagy álom: Mert a feleségem csak az egértől fél!
Doktori tévedés: Nem csodálom, doktor úr, mert én a nagymama vagyok.

Könyvjutalmat nyert Simó Edmund sepsiszentgyörgyi olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyérő Dávid
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,

B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:

Szabó Zoltán

A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.

15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Csilla** egyetemi hallgató (Marosvásárhely), **Adorjáni Gyöngyvér** tiszteletes asszony (Sepsiszentkirály), **Bartha Márta** tanítónő (Székelykeresztúr), **Benedek Enikő** tiszteletes asszony (Segesvár), **Blénessy Jolán** óvónő (Székelyudvarhely), **Demeter András** mérnök (Bukarest - Rava), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Fülöpné Nagy Katalin** (Torda), **dr. Gellérd Judit** lelkész, orvos (Egyesült Államok), **Gergely Noémi** diák (Székelyudvarhely), **Kisgyörgyné Barla Júlia** ny. tanárnő (Marosvásárhely) **dr. Kovács Sándor** teológiai tanár (Kolozsvár), **Lőrinczi Károly** ny. lelkész (Aranyosrákos), **Lőrincz Márta** iskolai titkár (Korond), **Lukácsi Tóth Ildikó** laboráns (Magyarsáros), **Mezei Csaba** lelkész (Kolozsvár), **Péterfi Erika** tiszteletes asszony (Küküllődombó), **Simó Edmund** (Sepsiszentgyörgy), **Simó Melinda** pszichológus, tiszteletes asszony (Homoródjánosfalva), **Székely Emília** diák (Marosvásárhely), **Székely Kinga-Réka** lelkész (Homoródszentpéter), **Vas Réka** egyetemi hallgató (Kolozsvár)